

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO WOJ. LUBELSKIEGO W I PÓŁROCZU 2025 R.

Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie
ul. Pielęgniarek 6, 20-708 Lublin

Lublin, październik 2025 r.

Spis treści

WSTĘP	4
EPIDEMIOLOGIA	7
Choroby układu oddechowego.....	7
Legionelloza	12
Choroby przenoszone przez kleszcze	13
Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS.....	15
Inwazyjna choroba meningokokowa (IChM)	16
Inwazyjna choroba wywołwana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	16
Odra	16
Wybrane choroby zakaźne	17
Zakażenia krwiopochodne	18
Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych.....	18
Wybrane choroby zakaźne przewodu pokarmowego.....	19
Gruźlica.....	20
Styczność i narażenie na wściekliznę.....	21
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat.....	21
Podsumowanie.....	22
EGZEKUCJA OBOWIĄZKU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	23
Grzywna w celu przymuszenia.....	23
Stan realizacji obowiązku szczepień ochronnych	24
Podsumowanie.....	24
HIGIENA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	25
Obiekty Żywnościowe Żywieniowe	25
Edukacja producentów żywności pochodzenia roślinnego	28
Zakłady obrotu żywnością.....	29
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	30
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	30
Zakłady żywieniowe w placówkach oświatowych.....	31
Bloki żywienia w szpitalach	32
Urzędowa kontrola żywności	32
RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach	34
Działania akcyjne	35
Podsumowanie.....	36
HIGIENA KOMUNALNA.....	38

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	38
Jakość wody przeznaczonej do spożycia.....	41
Jakość wody ciepłej.....	41
Nadzór nad kąpieliskami i miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli	42
Podmioty lecznicze.....	42
Podsumowanie.....	43
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	44
Stan sanitarny i techniczny budynków.....	45
Higiena procesów nauczania	47
Oświetlenie w szkołach	48
Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego	49
Opieka zdrowotna nad uczniami i opieka stomatologiczna	50
Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży.....	51
Podsumowanie.....	52
HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI	53
Nadzór nad warunkami pracy	54
Nadzór nad chemikaliami i ich mieszaninami	55
Choroby zawodowe	58
Podsumowanie.....	59
HIGIENA RADIACYJNA.....	61
Kontrola użytkowników urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące do celów medycznych	61
Zezwolenia na uruchamianie pracowni rentgenowskich i stosowanie aparatów RTG	62
Nadzór nad promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM)	62
Realizacja Krajowego Planu Działania w zakresie narażenia na radon	63
Podsumowanie.....	63
NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY	64
Podsumowanie.....	65
PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA.....	66
Realizacja programów edukacyjnych	66
Realizacja działań nieprogramowych	68
Podsumowanie.....	69
ZINTEGROWANY SYSTEM BADAŃ LABORATORYJNYCH	70
Podsumowanie.....	71
Spis tabel i wykresów.....	72

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna nadzoruje i kreuje działania mające na celu dobro i zdrowie publiczne obywateli. Celem działalności jest minimalizowanie skutków zdarzeń niekorzystnie wpływających na życie Polaków.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska oraz prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej.

Na terenie województwa lubelskiego działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej koordynuje Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (LPWIS), który nadzoruje dwadzieścia powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych. Działania trzech granicznych stacji sanitarnych koordynuje Główny Inspektorat Sanitarny.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie (WSSE) pełni wiodącą rolę w organizacji systemu nadzoru sanitarnego w regionie. Koordynuje działania związane z higieną środowiska, pracy, żywienia, ochroną przed chorobami zakaźnymi i promocją zdrowia. Posiada zaplecze laboratoryjne i współpracuje z ośmioma laboratoriami powiatowymi, tworząc Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych (ZSLB) Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie.

Niniejszy raport „Stan bezpieczeństwa sanitarnego Województwa Lubelskiego w I półroczu 2025 r.” został opracowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie w celu systematycznego przedstawienia obrazu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa lubelskiego oraz oceny skuteczności działań nadzorczych, profilaktycznych i kontrolnych realizowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dokument obejmuje okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. i prezentuje wyniki monitoringu epidemiologicznego, nadzoru nad higieną żywności i żywienia, higieną komunalną, warunkami sanitarnymi w placówkach oświatowych, nadzorem nad substancjami chemicznymi i promieniowaniem, a także działania z zakresu promocji zdrowia i komunikacji społecznej oraz funkcjonowania zintegrowanego systemu badań laboratoryjnych.

Celem raportu jest dostarczenie rzetelnych informacji, które wspierają planowanie i podejmowanie decyzji przez administrację publiczną, placówki ochrony zdrowia, samorządy lokalne oraz inne instytucje odpowiedzialne za ochronę zdrowia publicznego. Prezentowane dane pochodzą ze sprawozdań, wyników badań laboratoryjnych oraz wyników kontroli i działań interwencyjnych. Należy pamiętać, że przedstawione informacje mają charakter wstępny i mogą ulec korektom w toku dalszej weryfikacji (rocznej).

Część epidemiologiczna raportu przedstawia obserwowane trendy występowania chorób zakaźnych oraz ich rozkład demograficzny i geograficzny. W I półroczu 2025 r. zaobserwowano istotne zmiany w dynamice wybranych zakażeń układu oddechowego: znaczny wzrost zachorowań na gripę oraz RSV,

spadek częstości zachorowań wywołanych przez SARS-CoV-2 w porównaniu z analogicznym okresem roku 2024, a także zwiększoną liczbę zachorowań na krztusiec. Raport omawia też zachorowania przenoszone przez kleszcze (borelioza, neuroborelioza, kleszczowe zapalenie mózgu), sytuację w zakresie zakażeń HIV/AIDS, wybrane zakażenia bakteryjne inwazyjne, ogniska zatruc pokarmowych oraz sytuację epidemiologiczną dotyczącą gruźlicy. Dla każdej jednostki chorobowej przedstawiono liczbę zgłoszonych przypadków, wskaźniki zapadalności, odsetek hospitalizacji oraz, gdy to istotne, porównanie z sytuacją ogólnokrajową i danymi historycznymi. Analizy te umożliwiają identyfikację obszarów o zwiększonym ryzyku oraz kierunków działań prewencyjnych i diagnostycznych.

W rozdziale poświęconym realizacji obowiązku szczepień ochronnych opisano mechanizmy egzekucji ustawowych obowiązków, zastosowane narzędzia administracyjne oraz skalę zjawiska uchylania się od szczepień. Raport zwraca uwagę na rosnącą liczbę osób nie realizujących obowiązków szczepiennych i konsekwencje tego zjawiska dla bezpieczeństwa epidemiologicznego regionu. Przedstawiono również działania podejmowane w celu zwiększenia wyszczepialności oraz stosowane procedury egzekucyjne i profilaktyczne.

Obszar higieny żywności i żywienia zawiera dane dotyczące nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywnościowymi, wyników kontroli, poboru próbek do badań laboratoryjnych oraz wskaźników kwestionowania próbek. Raport opisuje specyfikę nadzorowanych podmiotów – od producentów produkcji pierwotnej, przez zakłady produkcyjne, obrotu żywnością, po zakłady żywienia zbiorowego (otwarte i zamknięte) – oraz najczęściej występujące nieprawidłowości i działania naprawcze. Omówiono również funkcjonowanie systemu RASFF na terenie województwa, odpowiedź na zgłoszenia transgraniczne oraz akcje kontrolne ukierunkowane na konkretne zagrożenia (m.in. przyszczyca, ASF, kontrola wód butelkowanych).

Rozdział dotyczący higieny komunalnej prezentuje wyniki nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, jakością wody do spożycia i wody użytkowej, nadzorem nad kąpieliskami oraz stanem sanitarnym podmiotów leczniczych. Raport uwypukla znaczenie monitoringu parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód, działania podejmowane w przypadku wykrycia przekroczeń oraz postępy w modernizacji infrastruktury wodociągowej i poprawie stanu sanitarnotechnicznego obiektów.

W części poświęconej higienie dzieci i młodzieży omówiono wyniki kontroli placówek oświatowych i wychowawczych, stan sanitarny budynków, ergonomię mebli, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz opiekę zdrowotną i stomatologiczną w szkołach. Przedstawiono wnioski dotyczące koniecznych działań inwestycyjnych i edukacyjnych, których celem jest poprawa warunków zdrowotnych w środowisku szkolnym.

Rozdziały dotyczące higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami oraz higieny radiacyjnej opisują zakres kontroli w zakładach pracy, stan przestrzegania przepisów dotyczących narażeń zawodowych, nadzór nad substancjami chemicznymi, produktami biobójczymi i kosmetycznymi oraz działania w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym i elektromagnetycznym. Raport podsumowuje obserwowane nieprawidłowości, działania naprawcze i profilaktyczne oraz realizację krajowych programów (m.in. dotyczących radonu).

Odrębny rozdział poświęcono promocji zdrowia i komunikacji społecznej, gdzie opisano realizowane programy edukacyjne i działania nieprogramowe skierowane do różnych grup odbiorców – dzieci, młodzieży, rodziców, osób dorosłych i seniorów. Przedstawiono zasięgi poszczególnych programów, formy działań oraz rekomendacje dotyczące obszarów wymagających wzmocnienia interwencji profilaktycznych (m.in. promowanie zaufania do szczepień, przeciwdziałanie uzależnieniom) w zakresie zdrowia publicznego.

Raport zawiera ponadto opis funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych (ZSBL) w województwie, zakres akredytacji laboratoriów oraz zestawienie liczby badań i oznaczeń wykonanych

w I półroczu 2025 r. Analizy te ukazują rosnącą rolę laboratoriów w szybkim rozpoznawaniu zagrożeń oraz w monitoringu jakości żywności, wody i środowiska pracy.

Niniejszy dokument ma charakter informacyjny i przeznaczony jest dla władz publicznych, służb sanitarnych, podmiotów medycznych oraz społeczności lokalnych. Zaprezentowane w nim dane i analizy stanowią podstawę do planowania działań prewencyjnych, ukierunkowanych interwencji kontrolnych oraz dalszych inwestycji w infrastrukturę zdrowotno-sanitarną województwa lubelskiego.

EPIDEMIOLOGIA

Państwowa Inspekcja Sanitarna w zakresie czynnego nadzoru nad chorobami zakaźnymi prowadzi bieżący monitoring zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne.

Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych, które opracowane zostały przez NIZPH PZH-PIB na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Dane pochodzą ze sprawozdań MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach przekazanych w I półroczu 2025 r. do WSSE w Lublinie przez PSSE z terenu województwa lubelskiego.

Zawarte dane należy traktować jako dane wstępne, które w trakcie weryfikacji mogą ulec zmianie.

Zapadalności na poszczególne choroby wyliczono uwzględniając liczbę ludności województwa lubelskiego na dzień 22 maja 2025 r. tj. 1 996 440 - (Źródło: Główny Urząd Statystyczny)

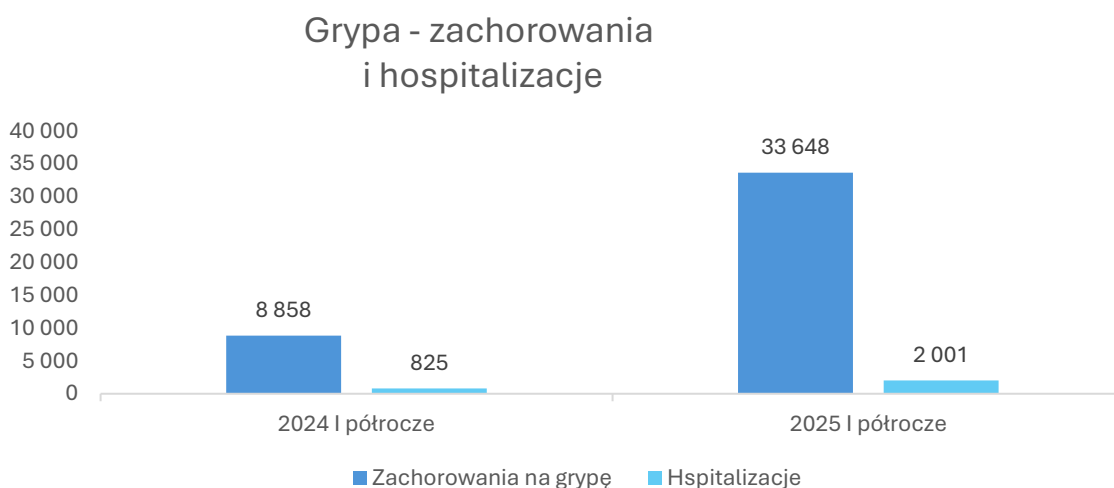
Choroby układu oddechowego

Grypa

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano łącznie 33 649 przypadków grypy:

- 450 przypadków potwierdzono badaniem RT-PCR
- 33 199 przypadków szybkim testem antygenowym
- 56 przypadków uznano za prawdopodobne na podstawie powiązania

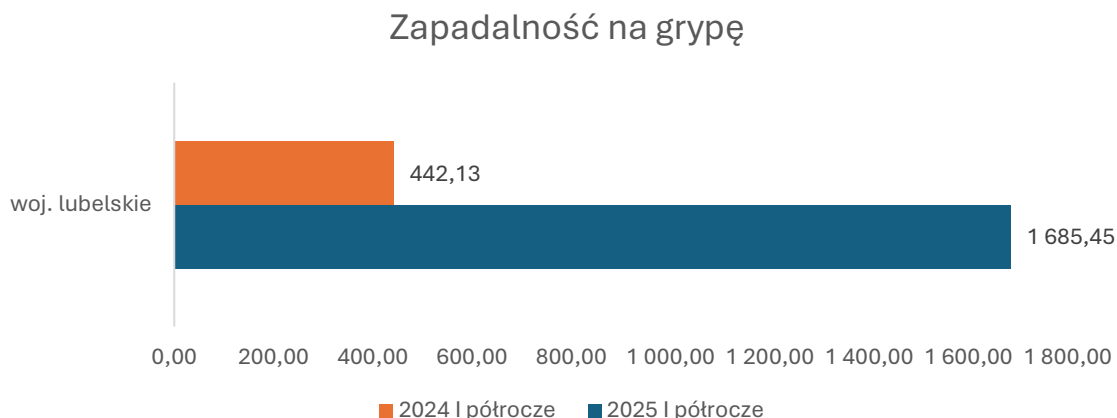
epidemiologicznego (transmisja człowiek-człowiek).

Wykres 1. Liczba zachorowań na grypę i hospitalizacji z powodu grypy w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Z powodu objawów chorobowych hospitalizacji wymagało 2001 osób (5,94% wszystkich chorych na grypę).

Dla porównania, w I półroczu 2024 r. odnotowano 8858 przypadków grypy, w tym 314 potwierdzonych RT-PCR i 8543 testami antygenowymi. Hospitalizowano wówczas 825 osób (9,31% wszystkich chorych na gripę).

Wykres 2. Zapadalność na gripę w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

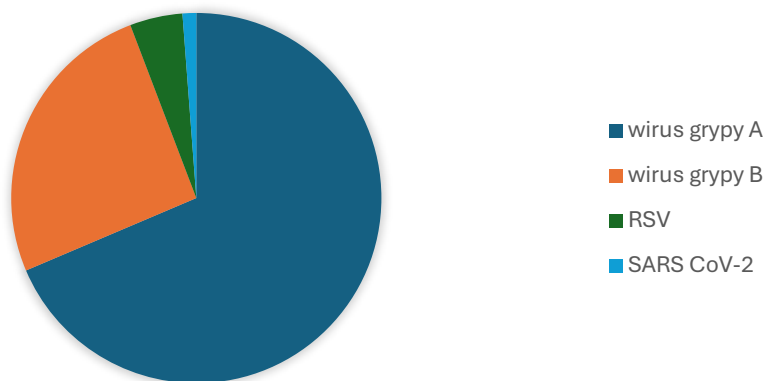
Wskaźnik zapadalności w I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim wynosił 1685,45 na 100 tys. mieszkańców, co stanowi prawie czterokrotny wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2024 r. (442,13).

SENTINEL to zintegrowany systemem nadzoru wirusologicznego i epidemiologicznego nad gripą w Polsce. Celem programu jest monitorowanie aktywności wirusa grypy i pozyskiwanie danych na temat infekcji w Polsce.

W ramach programu nadzoru nad gripą SENTINEL przebadano 127 próbek od pacjentów, z czego 86 dało wynik dodatni. Wyniki badań wykazały zakażenia:

- Wirus grypy typu A – 59 przypadków (68,6%)
- Wirus grypy typu B – 22 przypadki (25,6%)
- RSV – 4 przypadki (4,6%)
- SARS-CoV-2 – 1 przypadek (1,2%).

Wyniki badań w ramach programu SENTINEL

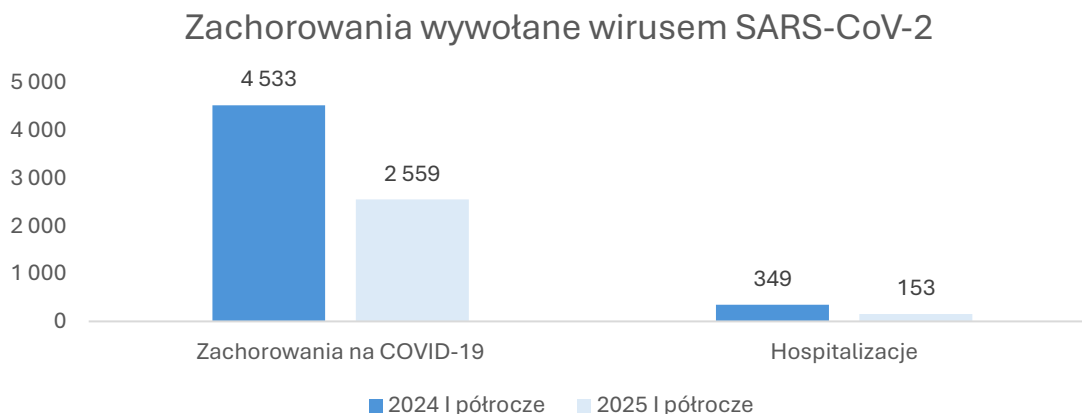

Wykres 3. Wyniki badań w ramach programu SENTINEL w I półroczu 2025 r.

SARS-CoV-2/COVID-19

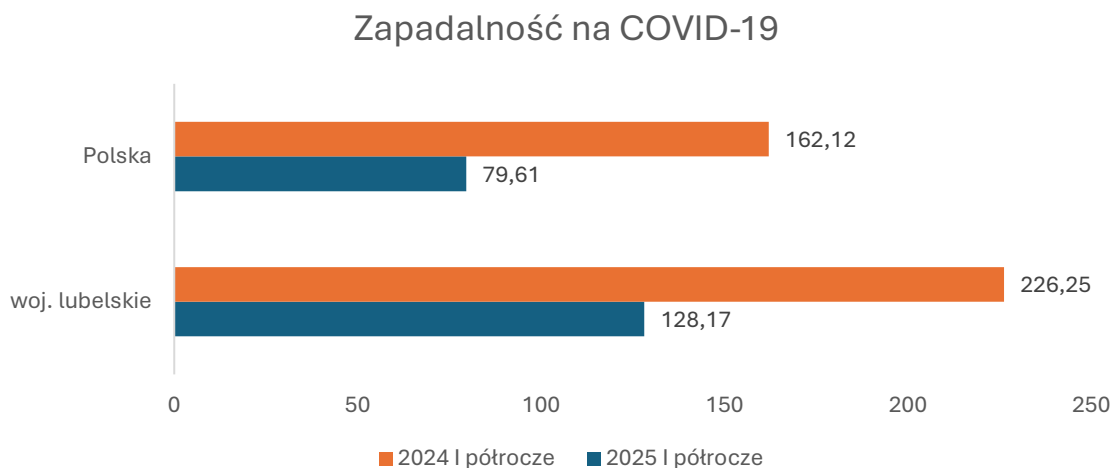
W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano:

- 2 559 przypadków zachorowań wywołanych wirusem SARS-CoV-2, w tym:
 - 2 237 potwierdzonych testami antygenowymi
 - 322 zgłoszonych jako przypadki możliwe.
- Hospitalizacji wymagało 153 pacjentów (5,97% wszystkich chorych na COVID-19).

Wykres 4. Zachorowania wywołane wirusem SARS-CoV-2 w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Dla porównania, w I półroczu 2024 r. odnotowano 4 533 przypadki, z czego 3 579 potwierdzonych testami antygenowymi i 819 zgłoszone jako przypadki możliwe. Hospitalizacji wymagało 349 osób (7,69%).

Wykres 5. Wskaźnik zapadalności na COVID-19 w woj. lubelskim i Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wskaźnik zapadalności w województwie lubelskim w I półroczu 2025 r. wynosił 128,17 na 100 tys. mieszkańców i był znacząco niższy niż w I półroczu 2024 r. (226,25).

W ramach nadzoru molekularnego w I półroczu 2025 r. przekazano do sekwencjonowania 3 próbki (w 2024 r. – 30). Dominującymi wariantami były podtypy Omikronu: BA.2.86 oraz XBB.

Krztusiec

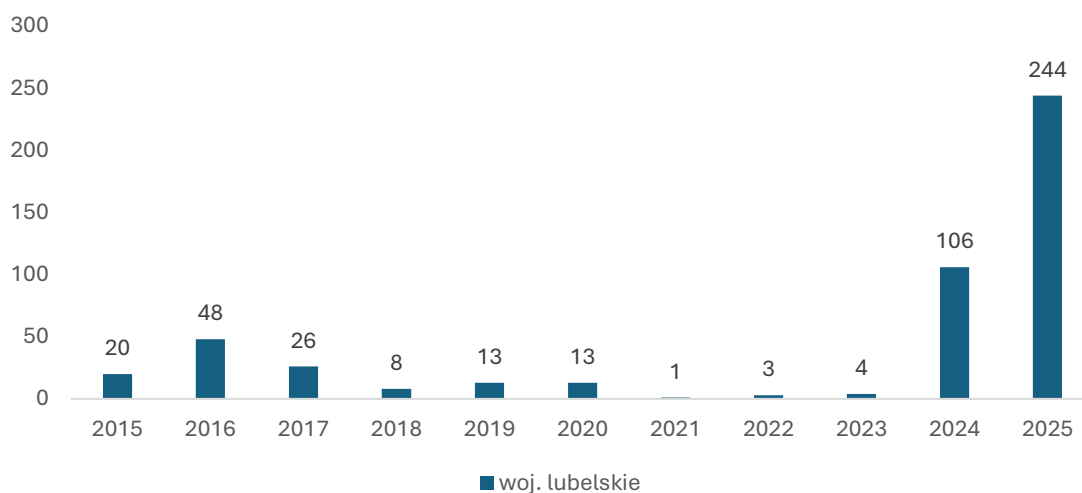
W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano:

- 244 zachorowania na krztusiec. W analogicznym okresie 2024 r. zarejestrowano 102 przypadki – oznacza to ponad dwukrotny wzrost zachorowań na krztusiec.
- 161 przypadków potwierdzono badaniami laboratoryjnymi (w 2024 r. – 51)
- Hospitalizacji wymagało 58 pacjentów (23,77%).

Zapadalność w województwie lubelskim wynosiła 12,22 na 100 tys. mieszkańców, podczas gdy w 2024 r. – 5,27.

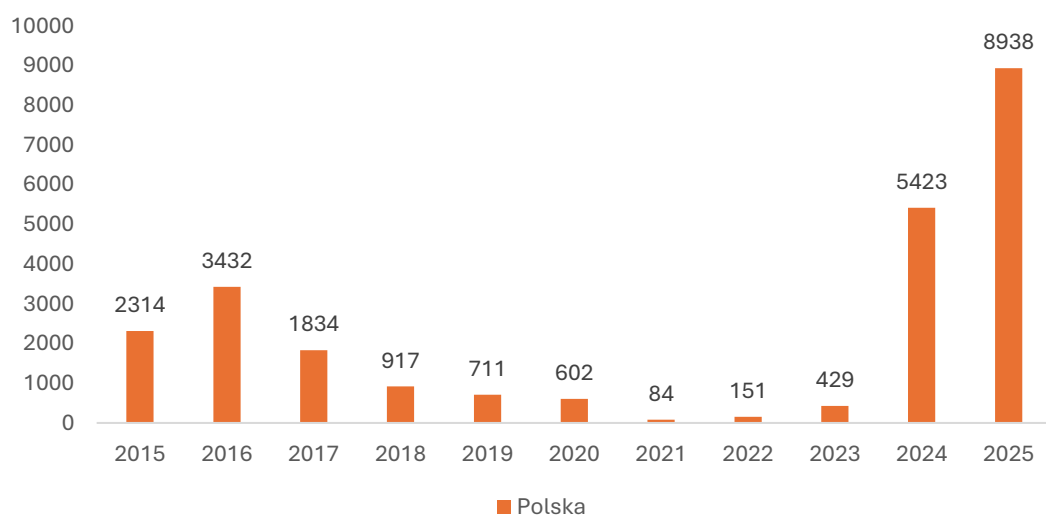
Dla porównania w Polsce wskaźnik zapadalności na krztusiec wynosił 23,79, również był znacząco wyższy niż w poprzednim roku (14,91).

Zachorowania na krztusiec w woj. lubelskim - I półrocza

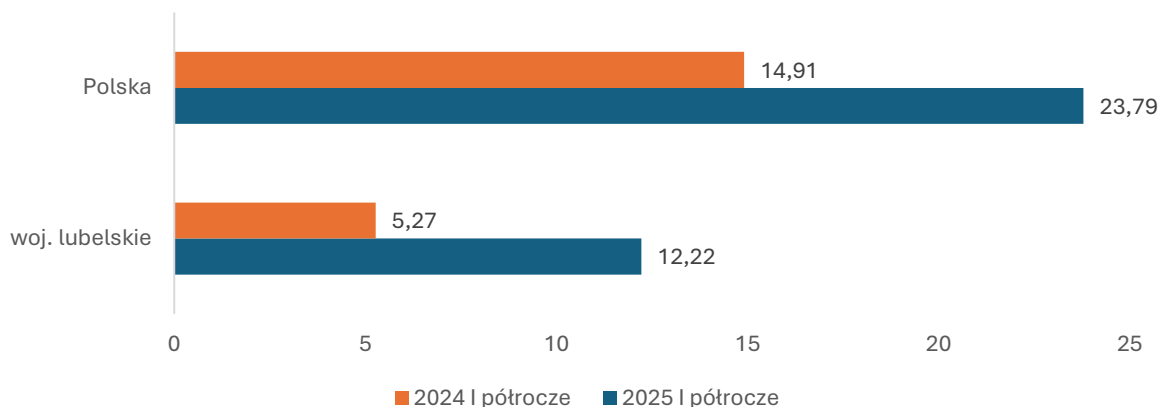
Wykres 6. Zachorowania na krztusiec w woj. lubelskim - I półrocze w latach 2015-2024 r.

Zachorowania na krztusiec w Polsce - I półrocza

Wykres 7. Zachorowania na krztusiec w Polsce - I półrocze w latach 2015-2024 r.

Zapadalność na krztusiec

Wykres 8. Wskaźnik zapadalności na krztusiec w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wzrost liczby przypadków wpisuje się w cykliczne epidemie wyrównawcze obserwowane co 4–5 lat. Ostatni szczyt wystąpił w 2016 r. (6856 przypadków w Polsce, 118 w woj. lubelskim). Zdaniem Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC - European Centre for Disease Prevention and Control) aktualny wzrost może być związany m.in. z obniżeniem stanu zaszczepienia w niektórych grupach populacji oraz spadkiem zachorowań w okresie pandemii COVID-19.

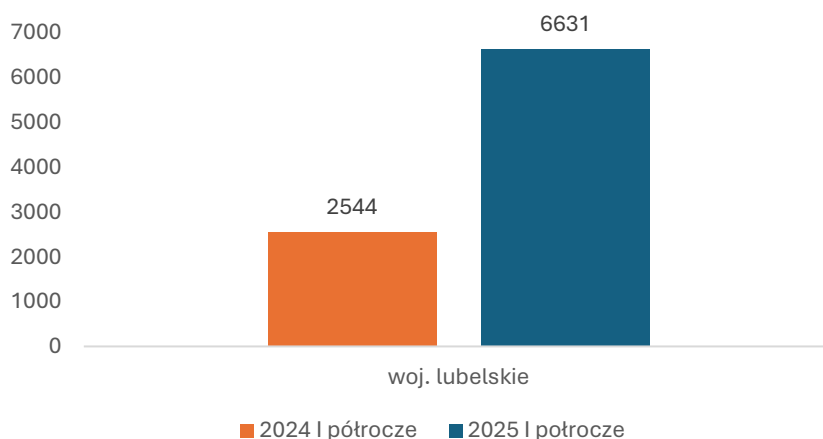
RSV (syncytialny wirus oddechowy)

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano:

- 6631 przypadków zachorowań wywołanych przez wirus RSV. (W tym 2095 przypadków dotyczyło dzieci poniżej 2. roku życia). W analogicznym okresie 2024 r. zarejestrowano 2 544 przypadki – oznacza to ponad 2,5-krotny wzrost zachorowań
- Hospitalizacji wymagało 1301 pacjentów, w tym 502 dzieci do 2-go roku życia.

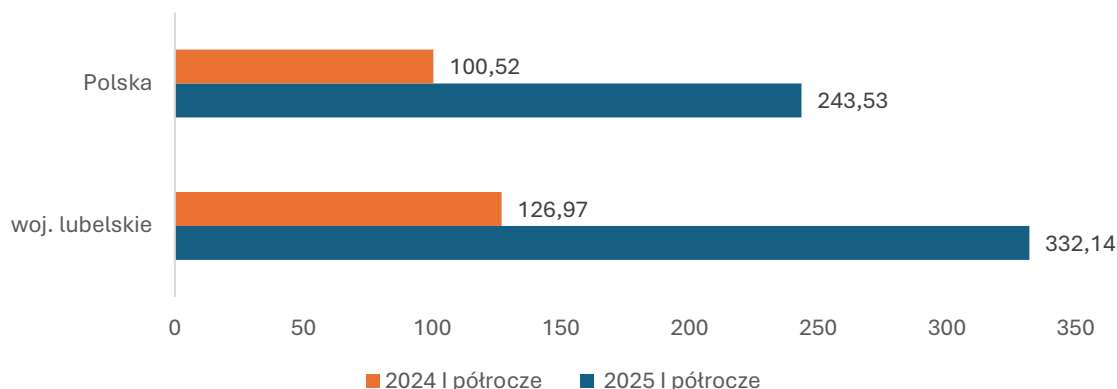
Zapadalność w województwie lubelskim wynosiła 332,14 na 100 tys. mieszkańców, co jest wartością wyższą niż średnia krajowa (243,53).

Zachorowania na RSV

Wykres 9. Zachorowania na RSV w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Zapadalność na RSV

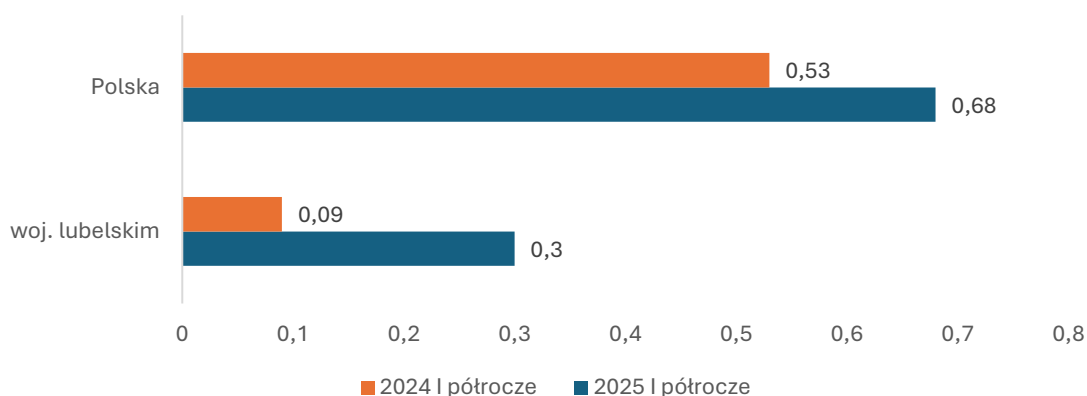

Wykres 10. Wskaźnik zapadalności na RSV w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Legioneloza

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim potwierdzono 6 przypadków legionelozy (wszystkie osoby zostały hospitalizowane). W Polsce w tym okresie odnotowano 257 zachorowań. Wskaźnik zapadalności w województwie lubelskim wynosił 0,30 na 100 tys. mieszkańców, i był ponad 2-krotnie niższy od wskaźnika zapadalności w Polsce - 0,68. W alogicznym okresie 2024 r. w województwie lubelskim na legionelozę zachorowało 2 osoby, w Polsce 199 osób. Wskaźnik zapadalności w województwie lubelskim wynosił 0,09, w Polsce wskaźnik wynosił 0,53.

Zapadalność na legionelozę

Wykres 11. Wskaźnik zapadalności na legionelozę w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Borelioza z Lyme

W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego odnotowano wzrost zachorowań na boreliozę z Lyme w porównaniu z analogicznym okresem roku 2024. Zarejestrowano:

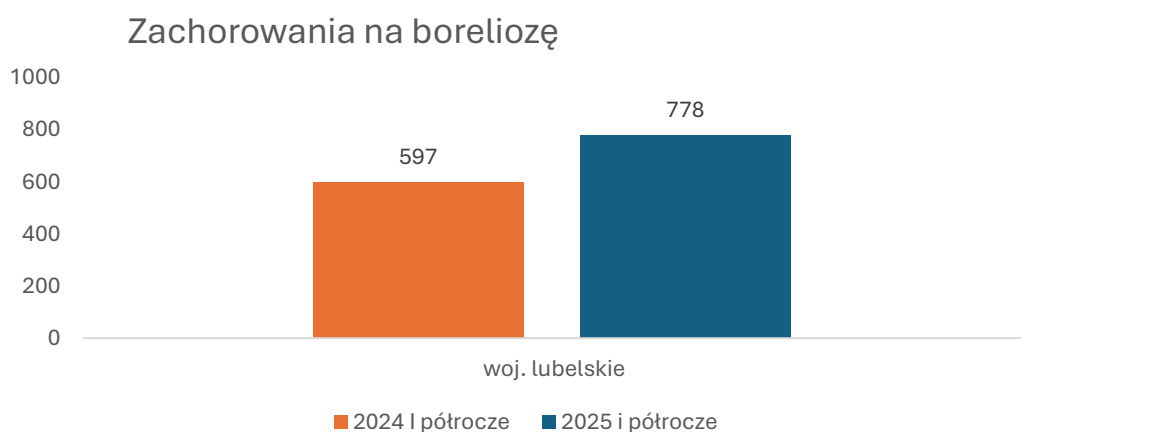
- 778 przypadków zachorowań na boreliozę (I półroczu 2024 r. - 597)
- Hospitalizowano 36 osób (4,62% wszystkich zachorowań na boreliozę).

Zapadalność w województwie wyniosła 38,96 na 100 tys. mieszkańców, przewyższając wskaźnik z I półrocza 2024 r., który wynosił 29,79.

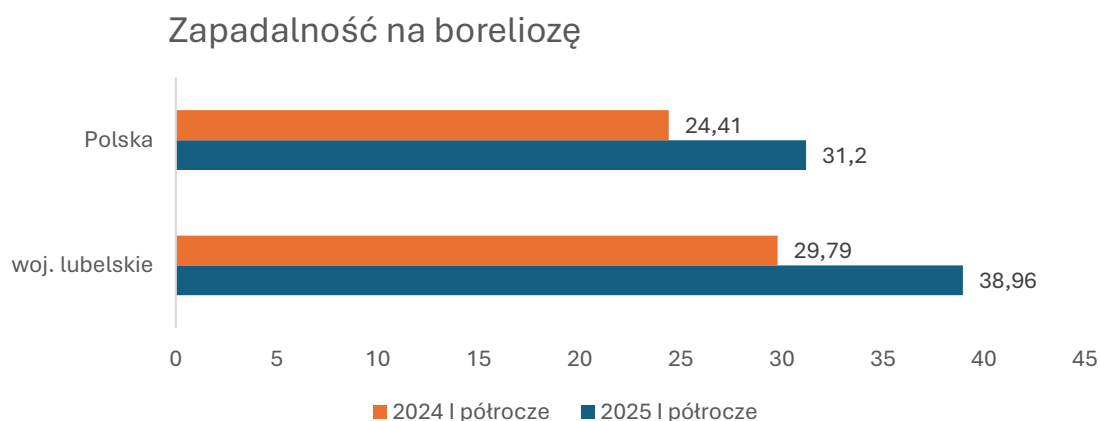
Najwięcej zachorowań zgłoszono wśród mieszkańców:

- Miasta Lublin i powiatu lubelskiego – 114
- Miasta Biała Podlaska i powiatu bialskiego – 83
- Powiatu puławskiego – 65
- Powiatu tomaszowskiego – 54.

W skali kraju w analizowanym okresie odnotowano 11 719 przypadków boreliozy, w I półroczu 2024 r. – 9171. Zapadalność w Polsce wynosiła w 2025 r. 31,20, w I półroczu 2024 r. – 24,41

Wykres 12. Zachorowania na boreliozę w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wykres 13. Wskaźnik zapadalności na boreliozę w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Neuroborelioza

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 3 przypadki neuroboreliozy, w analogicznym okresie roku poprzedniego – 6 przypadków.

Zapadalność w województwie lubelskim wynosiła 0,15 na 100 tys. mieszkańców była niższa niż w I półroczu 2024 r. - 0,29 oraz była niższa niż średnia krajowa - 0,32.

Zachorowania odnotowano w:

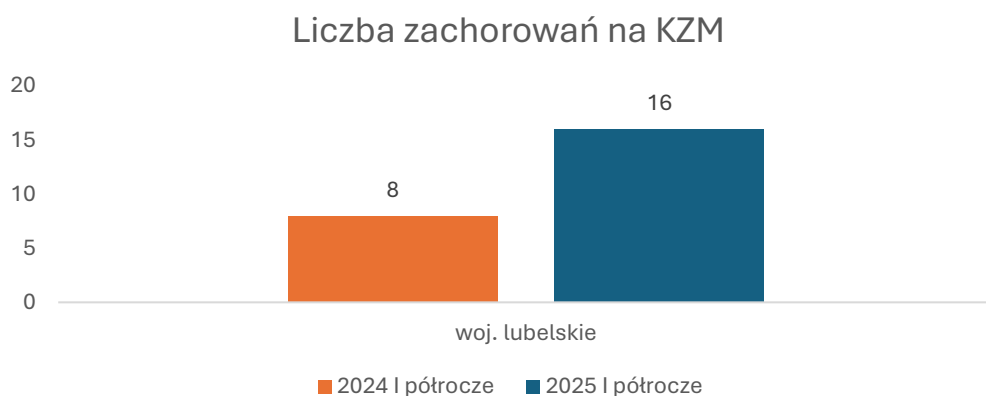
- powiecie janowskim – 1 przypadek,
- powiecie lubartowskim – 2 przypadki.

Wszystkie osoby wymagały hospitalizacji.

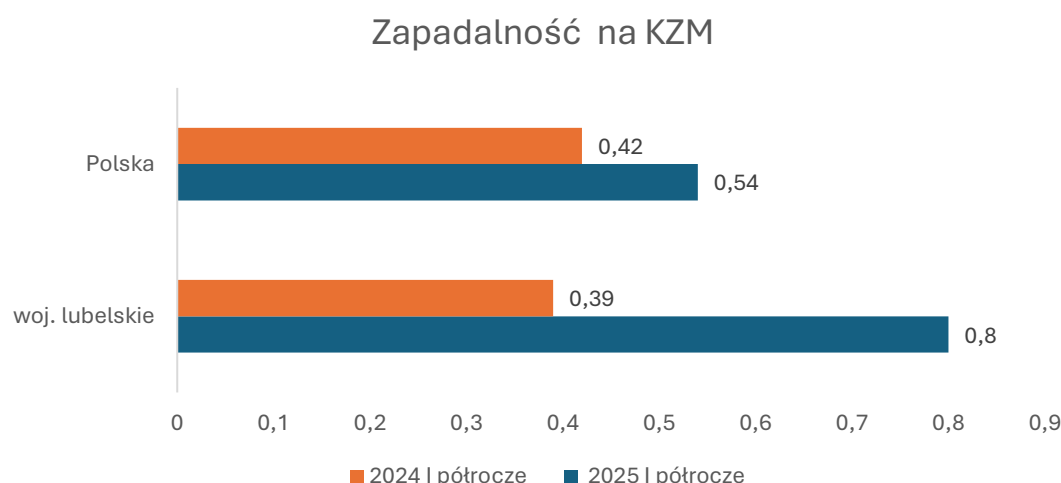
Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim odnotowano:

- 16 przypadków kleszczowego zapalenia mózgu, tj. dwukrotnie więcej niż w tym samym okresie 2024 r. (8 przypadków)
- Wszystkie osoby wymagały hospitalizacji.

Wykres 14. Zachorowania na KZM w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wykres 15. Wskaźnik zapadalności na KZM w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego wzrosła z 0,39 w I półroczu 2024 r. do 0,80 w I półroczu 2025 r.

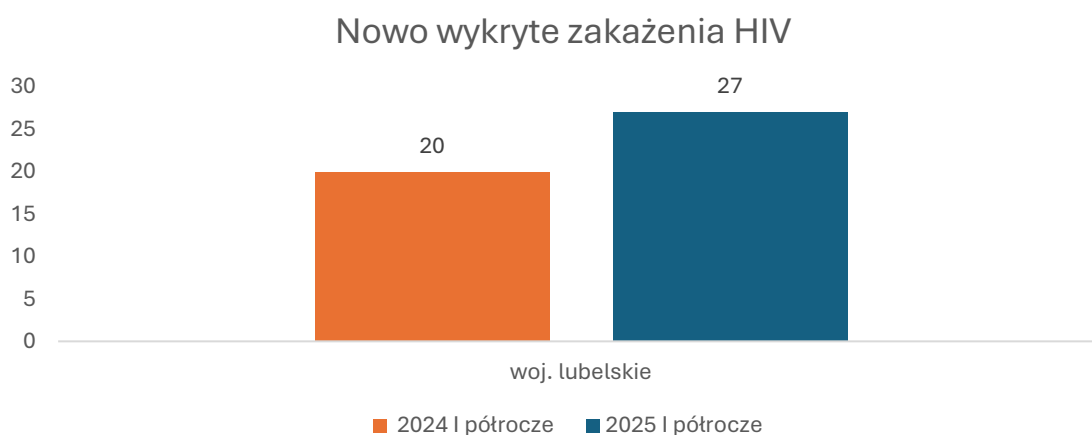
W skali kraju zarejestrowano 203 przypadki KZM (zapadalność 0,54), co oznacza wzrost w stosunku do I półrocza 2024 r. (159 przypadków, zapadalność 0,42).

Ze względu na brak skutecznego leczenia przyczynowego kleszczowego zapalenia mózgu szczególnie zalecane są szczepienia ochronne, w szczególności u osób planujących letni wypoczynek w środowisku leśnym lub narażonych zawodowo na kontakt z kleszczami.

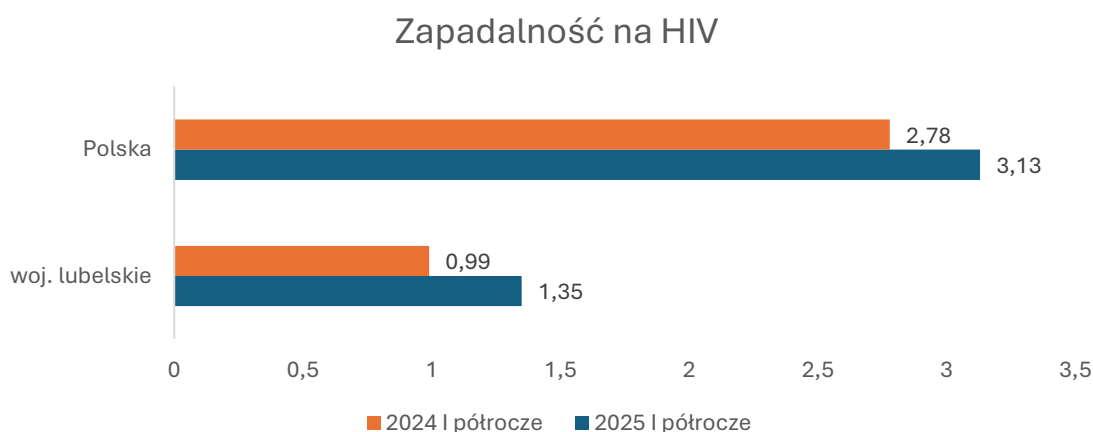
Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim zarejestrowano:

- 27 nowo wykrytych zakażeń HIV, tj. o 7 więcej niż w analogicznym okresie 2024 r.
- Hospitalizowano 4 osoby zakażone.

Wykres 16. Nowo wykryte zakażenia HIV w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wykres 17. Wskaźnik zapadalności na HIV w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego wyniosła 1,35 i była wyższa od zapadalności, w tym samym czasie w 2024 r. (0,99).

W Polsce w I półroczu 2025 r. zarejestrowano 1177 nowo wykrytych zakażeń HIV (zapadalność na 100 tys. mieszkańców całego kraju – 3,13) i 88 przypadków AIDS (zap. na 100 tys. ludności - 0,24).

Od początku rejestracji do 30.06.2025 r. zgłoszono w województwie lubelskim 1032 osoby zakażone HIV oraz 111 osób chorych na AIDS, odnotowano także 41 zgonów z powodu AIDS.

U jednego mieszkańca województwa lubelskiego rozpoznano zespół nabytego upośledzenia odporności – AIDS, w I półroczu 2024 r. takich przypadków nie odnotowano.

Inwazyjna choroba meningokokowa (IChM)

W I półroczu 2025 r. podobnie jak w analogicznym okresie 2024 r. w województwie lubelskim odnotowano 1 zachorowanie na inwazyjną chorobę meningokokową IChM.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego tak jak w okresie poprzedzającym wyniosła 0,05.

Zapadalność dla Polski na 100 tys. ludności wyniosła 0,33 i była wyższa od zapadalności w analogicznym okresie 2024 r. (0,22).

Zachorowanie na inwazyjną chorobę meningokokową, w tym przypadku zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (zomr) zarejestrowano w powiecie parczewskim.

W analizowanym okresie, w całym kraju ogółem odnotowano 123 przypadki zachorowań na IChM, w tym 74 zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych, 63 posocznic oraz 4 przypadki zarejestrowane jako inne określone i nie określone. Zapadalność dla Polski na 100 tys. ludności wyniosła 0,33 i była wyższa od zapadalności w analogicznym okresie 2024 r. (0,22).

Inwazyjna choroba wywołwana przez *Streptococcus pneumoniae*

W I półroczu 2025 r. w województwie zarejestrowano ogółem zarejestrowano:

- 66 przypadków zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae* (w analogicznym okresie ubiegłego roku – 78)
- 65 osób wymagało hospitalizacji (98,5 % wszystkich zachorowań).

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego wyniosła 3,30 i była niższa od zapadalności w I półroczu 2024 r. (3,89).

W Polsce w tym samym okresie ogółem zarejestrowano 2342 przypadki. Zapadalność na 100 tys. ludności całego kraju wyniosła 6,23 i była wyższa od zapadalności w tym samym okresie 2024 r. (5,46)

Odra

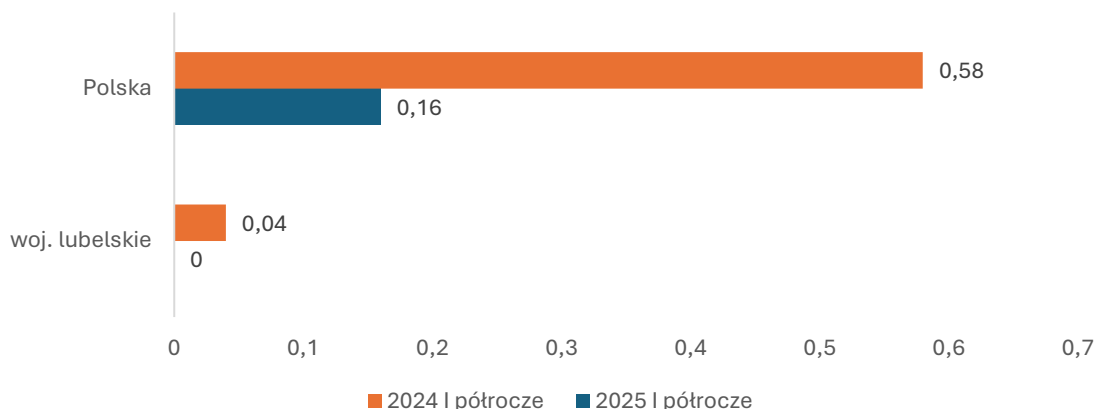
W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego nie odnotowano zachorowań na odrę.

Dla porównania w analogicznym okresie 2024 r., zarejestrowano 1 przypadek, który potwierdzony został badaniami wirusologicznymi w Narodowym Laboratorium ds. Diagnostyki Odry i Różyczki, NIZP PZH-PIB w Warszawie.

W Polsce, w I połowie 2025 r. w porównaniu do tego samego okresu 2024 r., zaobserwowano znaczny spadek zachorowań na odrę. Zachorowało 59 osób, natomiast, w tym samym czasie w 2024 r. - 219.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców dla całego kraju wyniosła 0,16 i była znacznie niższa od zapadalności w 2024 r. (0,58).

Zapadalność na odrę

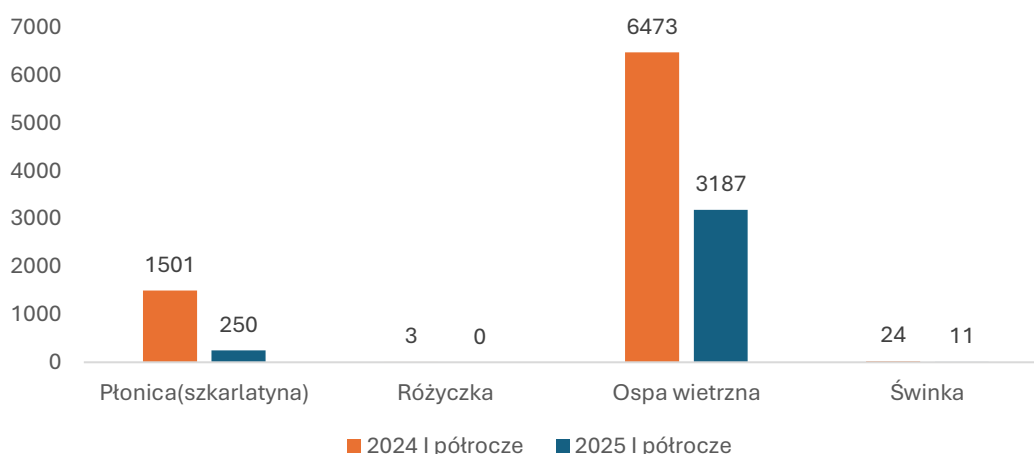
Wykres 18. Wskaźnik zapadalności na odrę w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

W zapobieganiu odrze najważniejsze są szczepienia ochronne. Obecnie w Polsce dostępna jest tylko szczepionka skojarzona przeciwko odrze, śwince i różyczce. Zgodnie z obowiązującym w Polsce Programem Szczepień Ochronnych podstawowe szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce podaje się w 13-15 miesiącu życia, natomiast dawkę przypominającą w 6 roku życia. Ponadto zaleca się szczepienie osób dorosłych, które nie przechorowały odry ani nie były szczepione.

Szczepienia przeciwko odrze cechują się bardzo wysoką efektywnością. Po podaniu pierwszej dawki odporność uzyskuje ok. 95-98% osób zaszczepionych. Podanie drugiej dawki pozwala osiągnąć odporność u prawie 100% osób zaszczepionych.

Wybrane choroby zakaźne

Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w woj. lubelskim

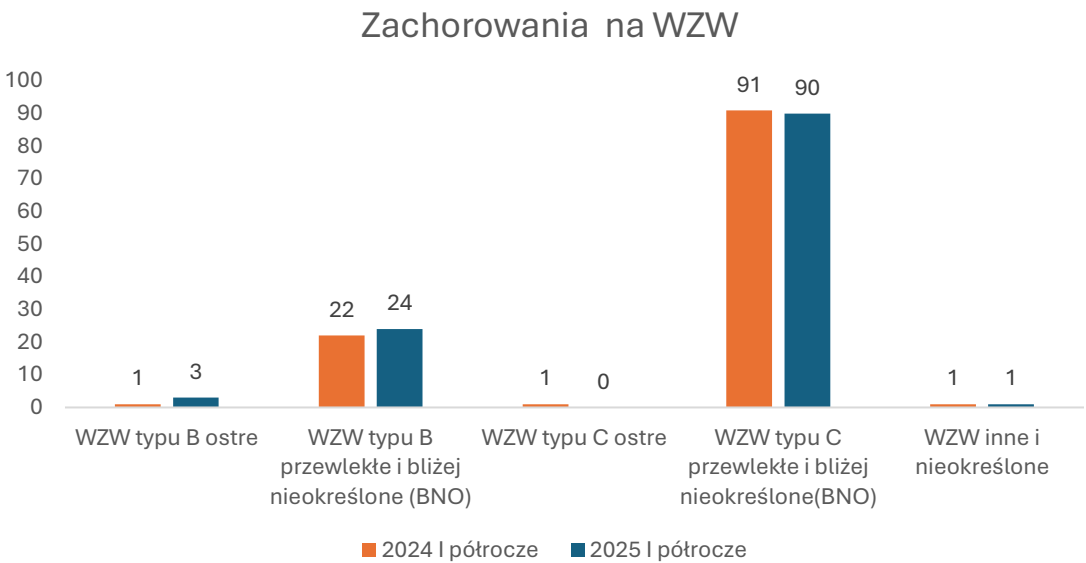
Wykres 19. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Tabela 1. Wskaźnik zapadalności na wybrane choroby zakaźne w Polsce oraz woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne

Jednostka chorobowa	I półrocze 2025		I półrocze 2024	
	woj. lubelskie	Polska	woj. lubelskie	Polska
Płonica (szkarlatyna)	12,52	24,21	74,91	106,15
Różyczka	0	0,11	0,14	0,38
Ospa wietrzna	159,63	190,98	323,08	275,01
Świnka	0,54	1,42	0,55	0,91

Zakażenia krwiopochodne

Wykres 20. Zachorowania na WZW oraz inne nieokreślone w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Tabela 2. Wskaźnik zapadalności na WZW oraz inne nieokreślone w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

Zapadalność na WZW				
Jednostka chorobowa	I półrocze 2025		I półrocze 2024	
	woj. lubelskie	Polska	woj. lubelskie	Polska
WZW typu B ostre	0,15	0,03	0,04	0,05
WZW typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone (BNO)	1,20	4,25	1,09	4,48
WZW typu C ostre	0	0,06	0,04	0,05
WZW typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone (BNO)	4,50	4,37	4,54	4,94
WZW inne i nieokreślone	0,05	0,11	0,04	0,10

Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim odnotowano:

- 41 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową
- 136 osób zachorowało łącznie w ogniskach, w tym: 45 dzieci do lat 14-stu.

Czynnikami etiologicznymi ognisk w I połowie 2025 r. były:

- Salmonella enteritidis – 13 ognisk
- Salmonella typhimurium – 1 ognisko
- norowirusy – 5 ognisk,
- Clostridium difficile – 11 ognisk
- rotawirusy – 1 ognisko
- WZW A – 1 ognisko.

Porównywalnie w I półroczu 2024 r. odnotowano 44 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, łącznie w ogniskach zachorowały 263 osoby w tym 66 dzieci do lat 14-tu. Czynniki etiologiczne ognisk w I połowie 2024 r. były: Salmonella enteritidis – 14 ognisk, Salmonella typhimurium – 1 ognisko, norowirusy – 8 ognisk, Clostridium difficile -10, rotawirusy – 5, WZW A – 2 ogniska, Staphylococcus (enterotoksyny) – 1 ognisko, czynnik nieustalony – 2.

Wybrane choroby zakaźne przewodu pokarmowego

Salmonelozy

W I półroczu 2025 r. r. zgłoszono:

- 168 przypadków zatruc pokarmowych o etiologii Salmonella spp.

Współczynnik zapadalności na 100 tys. ludności wyniósł 8,41.

W analogicznym okresie roku ubiegłego w województwie lubelskim zgłoszono 201 przypadków zachorowań na salmonellozy (współczynnik zapadalności na 100 tys. ludności – 9,99).

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

wywołane przez:

Clostridium difficile:

W I połowie 2025 r. zarejestrowano:

- 612 zakażeń
- 588 osób zostało hospitalizowanych.

Współczynnik zapadalności na 100 tys. ludności wyniósł 30,65 i był porównywalny do analogicznego okresu 2024 r. (29,88).

W I połowie minionego roku zgłoszono 601 przypadków, w tym hospitalizowano 612 osób.

Campylobacter:

W I półroczu 2025 r. zgłoszono:

- 27 przypadków zakażeń jelitowych wywołanych tym czynnikiem tj. o 5 przypadków więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (22 przypadki).

Wirusowe zakażenia jelitowe

wywołanych przez:

Rotawirusy - 758 przypadków zachorowań (współczynnik zapadalności na 100 tys. ludności dla woj. lubelskiego – 37,96), natomiast w analogicznym okresie 2024 r. zachorowań było 891, a zapadalność wynosiła 44,3.

Norowirusy - 354 przypadki zachorowań (współczynnik zapadalności na 100 tys. ludności dla woj. lubelskiego – 17,73) podczas gdy w I półroczu 2024 r. odnotowano 397 przypadków zakażeń norowirusowych, a zapadalność wynosiła – 19,74.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A – „choroba brudnych rąk”

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek zachorowań na WZW typu A w porównaniu do analogicznego okresu 2024 r.

Zarejestrowano:

- 6 przypadków, (w I połowie 2024 r. – 11)
- Wszystkie osoby chore poddano hospitalizacji.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego wyniosła 0,30 i była niższa od zapadalności w tym samym czasie 2024 r. (0,54).

W całym kraju, w analizowanym okresie zaobserwowano ponad dwukrotny wzrost zachorowań na WZW typu A w porównaniu do tego samego okresu 2024 r. Zachorowania potwierdzono u 334 osób, zapadalność na 100 tys. ludności Polski wyniosła 0,89 i była wyższa od zapadalności w analogicznym okresie 2024 r. (0,44).

W I półroczu bieżącego roku w województwie lubelskim zarejestrowano 1 ognisko rodzinne (2 osoby) wywołane wirusem HAV. Ognisko wystąpiło na terenie działalności PSSE w Lublinie. Dla porównania w tym samym czasie 2024 r. odnotowano 2 ogniska rodzinne, po jednym w powiecie opolskim i radzyńskim.

Gruźlica

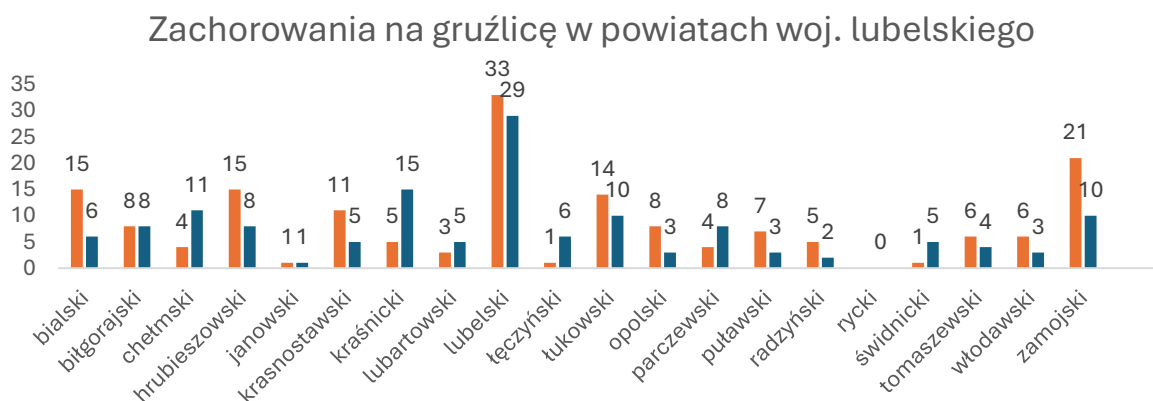
Z aktualnie dostępnych danych, opracowanych oraz opublikowanych przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie w biuletynie pt. „Gruźlica i choroby układu oddechowego w Polsce” wynika, że w Polsce w 2024 r. (ostatnie dostępne dane) zarejestrowano 4236 zachorowań na gruźlicę, co oznacza 200 przypadków gruźlicy mniej niż w roku poprzednim. Najwięcej przypadków zachorowań zanotowano w województwach:

- śląskim 718
- mazowieckim 601
- dolnośląskim 386
- lubelskim 328.

W I półroczu 2025 roku w woj. lubelskim na gruźlicę wszystkich postaci zachorowało łącznie 161 osób - o 8 osób mniej niż w analogicznym okresie roku 2024.

Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców województwa lubelskiego wynosił 8,06 i był niższy niż w I półroczu roku 2024 (8,63).

Najwięcej zachorowań w I półroczu 2025 r. odnotowano w powiatach:

Wykres 21. Zachorowania na gruźlicę w poszczególnych powiatach województwa lubelskiego w I półroczu 2024 i 2025 r.

lubelskim - 29, kraśnickim - 15 oraz chełmskim - 11.

Wśród 142 zachorowań 139 dotyczyło gruźlicy płuc, co stanowiło 99% ogółu przypadków.

W I półroczu 2025 roku odnotowano 2 zachorowania wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

W grupie wiekowej od 22 do 44 roku życia zachorowało 40 osób (28%), od 45 do 64 lat zachorowało 51 osób (35%), w grupie wiekowej od 65 do 80 roku życia zachorowało 65 osób (45%), natomiast powyżej 80 roku życia gruźlicę zdiagnozowano u 6 osób (4%).

W I półroczu 2025 r. podobnie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego dominowały zachorowania wśród mężczyzn – zachorowało 111 mężczyzn, co stanowiło 69% ogółu chorych.

W województwie lubelskim w I półroczu 2025 roku zachorowania dotyczyły w 39% mieszkańców miasta, natomiast 61% - mieszkańców wsi.

W I półroczu roku 2025 zarejestrowano 9 zgonów z powodu gruźlicy układu oddechowego, to jest o 5 mniej niż w I półroczu roku 2024.

Styczność i narażenie na wściekliznę

W I półroczu 2025 roku na terenie województwa lubelskiego do szczepień przeciwko wściekliznie zakwalifikowano:

- 283 osoby mające kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o zachorowanie na wściekliznę, w 2024 r. zakwalifikowano 221 osób.

W analizowanym okresie na terenie województwa lubelskiego zarejestrowano 8 potwierdzonych przypadków zachorowań na wściekliznę u zwierząt dzikich i domowych (1 kuna, 4 lisy, 3 koty).

Do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie wpłynęło z Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Lublinie 376 wyników ujemnych. W analogicznym okresie 2024 r. przekazano 174 wyniki ujemne.

Kwalifikacja do szczepień przeciwko wściekliznie odbywała się zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych u osób, u których doszło do naruszenia ciągłości tkanek podczas kontaktu ze zwierzęciem podejrzanym o wściekliznę. Szczepienia przeciwko wściekliznie wykonywane były w punktach szczepień znajdujących się przy Poradniach Chorób Zakaźnych funkcjonujących na terenie powiatu lubelskiego, tomaszowskiego, biłgorajskiego, puławskiego, łukowskiego, bialskiego, chełmskiego oraz hrubieszowskiego.

Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat

W ramach uczestnictwa Polski w światowym programie eradykacji zachorowań na poliomyelitis, podobnie jak w latach ubiegłych istnieje konieczność prowadzenia intensywnego, czynnego nadzoru lekarsko-epidemiologicznego nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW). Celem nadzoru jest szybkie wykrycie zachorowań na poliomyelitis, podjęcie niezbędnych działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń oraz izolacja szczepów wirusów polio.

Pracownicy PSSE z terenu województwa lubelskiego są obowiązani do prowadzenia cotygodniowego, czynnego nadzoru epidemiologicznego w oddziałach szpitalnych, w których hospitalizowane są dzieci do ukończenia 14 roku życia z ostrymi porażeniami jakichkolwiek grup mięśniowych, z wyłączeniem izolowanego porażenia nerwu twarzowego.

W I półroczu 2025 r. roku na terenie województwa lubelskiego nie zgłoszono podejrzeń zachorowań na ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat.

W analogicznym okresie 2024 r. odnotowano 2 podejrzenia. Badania przeprowadzone w NIZP PZH-PIB wykluczyły obecność wirusa polio w próbkach kału pobranych od dzieci i ich najbliższego otoczenia. Dla porównania, w okresie sprawozdawczym, w całym kraju odnotowano 32 zachorowania przebiegające z ostrymi porażeniami wiotkimi, natomiast w I półroczu 2024 r. – 26. Zapadalność na 100 tys. mieszkańców całego kraju wyniosła 0,57 i była nieznacznie wyższa od zapadalności w tym samym okresie 2024 r. (0,47).

Podsumowanie

Nadal obserwowano wzrost zachorowań na krztusiec, zarówno wśród dzieci jak i osób dorosłych. Wzrost zakażeń pałeczką krztuśca odnotowano także na terenie całego kraju.

Odnotowano znaczny wzrost zachorowań na grypę. Zwiększona wykrywalność zakażeń niewątpliwie związana była z łatwym dostępem do szybkich testów antygenowych w kierunku wirusa grypy.

Liczba zachorowań na COVID-19 była znacznie niższa niż w analogicznym okresie 2024 r. dominował wariant OMICRON.

Z uwagi na prowadzenie diagnostyki w kierunku zakażenia wirusa SARS-CoV-2 głównie za pomocą testów antygenowych, które są łatwo dostępne, trudno było pozyskać do sekwencjonowania odpowiednią liczbę prób dodatnich otrzymanych metodą RT-PCR. Zebrane i zakwalifikowane do sekwencjonowania próby pochodziły od pacjentów hospitalizowanych w oddziałach szpitalnych, gdzie wynik dodatni otrzymano metodą RT-PCR.

Nie odnotowano chorób takich jak czerwotka, cholera, dur brzuszny, dury rzekome A,B,C, błonica, ospa mała, tularemia, tężec, poliomyelitis, ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat, odra, różyczka.

Z chorób występujących sporadycznie zarejestrowano 1 przypadek choroby wywołanej przez hantawirusy, 1 przypadek zespołu nabytego upośledzenia odporności (AIDS), 1 przypadek bąblowicy, 1 toksoplazmozę wrodzoną, 1 przypadek choroby Creutzfelda-Jacoba oraz 1 przypadek gorączki denga.

EGZEKUCJA OBOWIĄZKU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Na mocy Porozumienia nr 876 zawartego 18 kwietnia 2024 r. pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym od dnia 1 czerwca 2024 r. Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (LPWIS) realizuje zadanie z zakresu egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym, dotyczących wykonywania obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci.

W systemie tym:

- Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni występują jako wierzyciele w sprawach, w których opiekunowie prawni uchylają się od obowiązku szczepień.
- LPWIS pełni rolę organu egzekucyjnego, wszczynając i prowadząc postępowania egzekucyjne na wniosek PSSE.

Postępowania te mają na celu przymuszenie zobowiązanych do wykonania ustawowego obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży, zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. w ramach egzekucji obowiązku szczepień ochronnych:

- wszczęto 353 nowe postępowania egzekucyjne,
- zakończono 103 sprawy, m.in. w wyniku wykonania obowiązku szczepień przez zobowiązanych,
- wydano 119 postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia, na łączną kwotę 122 000 zł,
- na dzień 30 czerwca 2025 r. liczba prowadzonych spraw wyniosła 2 408.

Grzywna w celu przymuszenia

Grzywna w celu przymuszenia jest środkiem stosowanym wobec osób uchylających się od realizacji obowiązku szczepień:

- może być nakładana wielokrotnie, każdorazowo do kwoty 10 000 zł, przy czym łączna suma grzywien nie może przekroczyć 50 000 zł,
- od postanowienia o nałożeniu grzywny przysługuje zażalenie do Ministra Zdrowia, jednak nie wstrzymuje ono postępowania egzekucyjnego,
- w uzasadnionych przypadkach, na wniosek osoby, która wykonała obowiązek, grzywna może zostać zwrócona w wysokości do 75% lub w całości.

Stan realizacji obowiązku szczepień ochronnych

Dane z lat 2014–2024 wskazują na systematyczny wzrost liczby osób nierealizujących obowiązku szczepień ochronnych u dzieci.

Wykres 22. Liczba osób nie realizujących obowiązku szczepień ochronnych na terenie województwa lubelskiego w latach 2014-2024

Podsumowanie

Stale wzrastająca liczba osób nierealizujących obowiązku szczepień ochronnych u dzieci, stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa epidemiologicznego całej populacji.

W celu ograniczenia zjawiska uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych u dzieci, konieczne są:

- kontynuacja działań egzekucyjnych wobec rodziców/opiekunów odmawiających szczepień,
- wzmocnienie promocji korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,
- prowadzenie systematycznej edukacji na temat bezpieczeństwa i skuteczności szczepień,
- przeciwdziałanie dezinformacji rozpowszechnianej w mediach i przestrzeni publicznej,
- skuteczna współpraca z podmiotami podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w zakresie informowania, motywowania i monitorowania realizacji obowiązku szczepień.

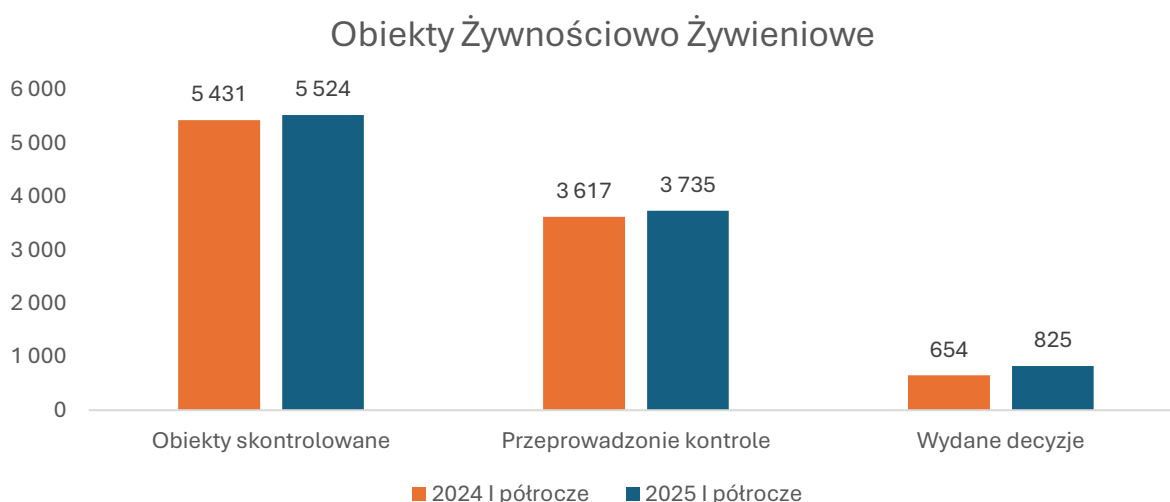
HIGIENA ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

Państwowa Inspekcja Sanitarna w zakresie higieny żywności i żywienia prowadzi bieżący nadzór sanitarny, do którego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym dotyczące warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego, nadzoru nad jakością zdrowotną żywności, warunków zdrowotnych produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Obiekty Żywnościowe Żywieniowe

W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego nadzorem sanitarnym objęto łącznie 72 626 obiektów. W porównaniu do I półrocza 2024 r. liczba obiektów wzrosła o 3 768.

- 52 457 stanowili producenci produkcji pierwotnej – o 2 818 więcej niż w I półroczu 2024r.
- 1 641 zakładów produkcji – o 55 więcej niż w I półroczu 2024 r.
- 12 121 zakładów obrotu żywnością – o 299 więcej niż w I półroczu 2024 r.
- 3 727 zakładów żywienia zbiorowego otwartego - o 111 więcej niż w I połowie 2024 r.
- 2 392 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – o 92 więcej niż w I połowie 2024 r.

Wykres 23. Obiekty żywnościowo-żywieniowe objęte nadzorem w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Najczęstsze powody wydawania decyzji zamknięcia:

- niewłaściwa jakość wody używanej w zakładzie
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń zakładu, sprzętów i urządzeń
- obecność szkodników w zakładzie oraz śladów ich bytowania.

Najczęstsze przyczyny wydania decyzji zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych:

- obecność w obrocie żywności po upływie terminu przydatności do spożycia
- naruszenie ciągłości łańcucha chłodniczego podczas przechowywania żywności nietrwałej mikrobiologicznie
- wycofanie żywności, która nie spełnia wymagań określonych prawem żywnościowym.

Tabela 3. Kontrole obiektów żywnościowo-żywnościowych w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

	I półrocze 2025 r.	I półrocze 2024 r.
Liczba wszystkich obiektów ujętych w ewidencji	72 626	68 858
w tym:		
Zatwierdzonych w I półroczu	621	801
Skontrolowanych w I półroczu	5 524	5 431
Ocenionych na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego	4 334	4 349
Zaplanowanych do kontroli w I półroczu	4 348	4 612
Realizacja zaplanowanych kontroli w I półroczu	3 735	3 617

Tabela 4. Działania administracyjne dotyczące obiektów żywnościowo-żywnościowych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

	I półrocze 2025 r.	I półrocze 2024 r.
Liczba wydanych decyzji administracyjnych (nakazowych)	825	654
w tym:		
Zamknięcia zakładów	35	16
Zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych	66	53

Tabela 5. Mandaty karne dotyczące obiektów żywnościowo-żywnościowych z woj. lubelskiego w I półroczu 2025 i 2024 r.

	I półrocze 2025 r.	I półrocze 2024 r.
Liczba nałożonych mandatów	638	714
Łączna kwota	119 450	126 300
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do LPWIS	50	39
Liczba aktów oskarżenia kierowanych do prokuratury	2	1

Tabela
6

Realizacja pobierania próbek środków spożywczych materiałów do kontaktu z żywnością na terenie woj. lubelskiego w I półroczu 2025 roku.

	I półrocze 2025 r.	I półrocze 2024 r.
Liczba pobranych i zbadanych próbek żywności oraz materiałów do kontaktu z żywnością	2261	2169
Liczba próbek kwestionowanych	53	79

Zakłady produkcyjne z wyłączeniem produkcji pierwotnej

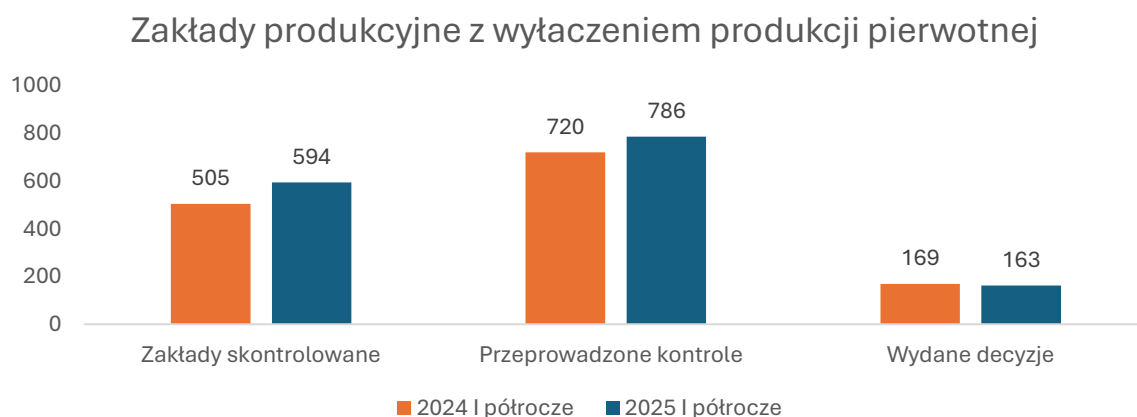
Zakłady produkcji żywności stanowią jedną z większych grup zakładów żywnościowo-żywnościowych. Zakres prowadzenia ich działalności jest różnorodny, uwarunkowany: rodzajem produkowanej żywności i stosowanej technologii produkcji, wielkości produkcji, zasięgu dystrybucji, wielkości zakładów oraz rodzaju wyposażenia. Do ww. grupy obiektów zaliczane są m.in. piekarnie, ciastkarnie, zakłady garmażeryjne, przetwórnice owocowo-warzywne, zakłady zbożowo-młynarskie, wytwórnie lodów, zakłady produkcji suplementów diety jak również browary i słodownie, wytwórnie wód mineralnych oraz producenci żywności w warunkach domowych. Do tej grupy należą również producenci produkcji pierwotnej – rolnicy.

Większość zakładów produkcyjnych na terenie województwa lubelskiego to małe zakłady, średnio zmechanizowane, prowadzące lokalną dystrybucję.

W większości zakładów wdrożono system zapewnienia bezpieczeństwa żywności oparty o zasady systemu HACCP (Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli - z ang. Hazard Analysis and Critical Control Points) oraz program tzw. warunków wstępnych (GHP czyli Dobra Praktyka Higieniczna z ang. Good Hygienic Practice) i GMP czyli Dobra Praktyka Produkcyjna z ang. Good Manufacturing Practice). Duże przedsiębiorstwa posiadają bardziej zmechanizowane technologie produkcji, dostosowane do rodzaju prowadzonej działalności, w tym profesjonalne wyposażenie. Zatrudniony personel jest na bieżąco szkolony, co ma wpływ na poziom świadomości, a to z kolei przekłada się na stan sanitarny tych zakładów.

Natomiast w trakcie kontroli sanitarnych ustalono, że w mniejszych zakładach nadal brakuje odpowiedniej wiedzy personelu oraz wystarczającej świadomości zarządzających zakładami w obszarze dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych (GHP, GMP). Mniejsze przedsiębiorstwa często są w złym stanie technicznym, bez dostatecznego wyposażenia.

Najczęściej stwierdzane niezgodności w zakładach produkcyjnych dotyczyły braku zachowania bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń, urządzeń i sprzętu produkcyjnego oraz nieprzestrzegania procedur opartych na zasadach systemu HACCP lub warunków wstępnych GHP i GMP. W celu wyeliminowania naruszeń prawa żywnościowego na producentów żywności nakładane były sankcje w postaci decyzji administracyjnych oraz kar grzywnen w drodze mandatów karnych.

Wykres 24. Nadzór sanitarny nad zakładami produkcyjnymi z wyłączeniem produkcji pierwotnej w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

W I półroczu 2025 r. pod nadzorem jednostek Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim znajdowało się 1641 zakładów produkcji (bez producentów produkcji pierwotnej) tj. o 55 więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

- Skontrolowano 594 zakłady (36,2% będących pod nadzorem).
- Przeprowadzono 786 kontroli (tj. 66 więcej niż w I połowie 2024 r.).
- Wydano łącznie 163 decyzje administracyjnej
- Nałożono 61 mandatów na kwotę 13 250.
- Skierowano 2 wnioski do Lubelskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej za naruszenie przepisów prawa żywnościowego, odnoszące się do ww. grupy obiektów.

Zakłady produkcji pierwotnej

W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego nadzorem sanitarnym zostało objętych 52457 producentów produkcji pierwotnej, o 2818 producentów więcej niż w pierwszym półroczu 2024 r. W większości są to producenci owoców miękkich, ale także producenci zbóż, warzyw okopowych oraz warzyw zielonych.

- Wydano jedną decyzję nakazową dla zakładu kiszenia i sprzedaży kapusty działającego w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego w celu poprawy stanu technicznego obiektu
- Nałożono jeden mandat karny w wysokości 400 zł
- Wpłynęły 2 wnioski do Lubelskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego o ukaranie producentów produkcji pierwotnej za prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Przeprowadzono 545 kontroli, podczas których w 10 przypadkach stwierdzono niezgodności.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak udokumentowania jakości wody, w tym wody ze studni głębinowych używanej do podlewania owoców miękkich bądź do stosowania środków ochrony roślin
- brak udokumentowania właściwego sposobu zagospodarowania nieczystości płynnych oraz stałych gromadzonych w gospodarstwie
- brak udokumentowania sprzedaży produktów rolnych pochodzących z własnej uprawy oraz braku dostępu do toalety. W związku z wyżej wymienionymi uchybieniami stosowano wystąpienia pokontrolne, wydawano doraźne zalecenia, a także kierowano pisma do właściwego miejscowo Urzędu Gminy.

W I półroczu 2025 r. zarejestrowano ponad 2 500 nowych producentów produkcji pierwotnej. Pomimo wzrostu liczby rejestracji, liczba stwierdzonych nieprawidłowości utrzymała się na poziomie z roku ubiegłego, co świadczy o poprawie stanu sanitarnego gospodarstw oraz rozwijającej się świadomości producentów w zakresie wymagań prawnych.

Edukacja producentów żywności pochodzenia roślinnego

W celu podnoszenia świadomości i wiedzy producentów żywności pochodzenia roślinnego kontynuowano działania edukacyjne i informacyjne. Opracowano i rozpowszechniano ulotki dotyczące bezpieczeństwa mikrobiologicznego owoców i warzyw oraz wymagań sanitarnych dla punktów skupu, które przekazywano m.in. przy rejestracji nowych podmiotów.

Na stronach internetowych PSSE i WSSE opublikowano materiały dla rolników, w tym informacje o obowiązku rejestracji, wymaganiach sanitarnych oraz wytycznych ograniczających ryzyko mikrobiologiczne. Edukacja odbywała się również w formie rozmów telefonicznych oraz krótkich instruktaży podczas wpisów do rejestru.

Zakłady obrotu żywnością

Tę grupę obiektów stanowią między innymi: sklepy spożywcze, w tym hiper- i supermarkety, magazyny hurtowe, kioski, środki transportu, obiekty ruchome i tymczasowe.

Wykres 25. Nadzór sanitarny nad zakładami obrotu żywnością w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

W pierwszej połowie 2025 r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim znajdowało się 12 121 obiektów (o 299 więcej niż w I połowie 2024 r.), zajmujących się obrotem żywności, z czego

- Skontrolowano 2 506 zakładów
- Przeprowadzono 3 279 kontroli sanitarnych (139 mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku)
- W przypadku 475 zakładów stwierdzono niezgodności z wymaganiami prawa żywnościowego
- Wydano 801 decyzji administracyjnych
- Nałożono 353 kary grzywny w drodze mandatów karnych na kwotę 61 400 zł.
- Skierowano 40 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego za nieprzestrzeganie przepisów prawa żywnościowego.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły;

- wprowadzania do obrotu żywności po upływie terminów przydatności do spożycia,
- braku zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego,
- braku segregacji asortymentowej,
- nienależytego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń zakładów, sprzętów i wyposażenia,
- braku prawidłowych warunków do utrzymania higieny rąk przez personel,
- braku aktualnej dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno-epidemiologicznej pracowników i niewdrożenia lub nieprzestrzegania procedur Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i systemu HACCP.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

Grupa obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem zakresu prowadzonej działalności, wielkości pomieszczeń, standardu wyposażenia jak również jakości świadczonych usług. W większości do tej grupy obiektów należą zakłady, które prowadzą działalność całoroczną, mniejszą grupę stanowią zakłady prowadzące działalność sezonową. W tej grupie obiektów można wyodrębnić zakłady nowe, które spełniają wysokie standardy, ale także zakłady funkcjonujące od wielu lat, mieszczące się w starych, adaptowanych budynkach, które wymagają ciągłych nakładów finansowych, aby zapewnić właściwe wymagania techniczno-sanitarne. W ostatnim okresie wzrosła liczba zakładów świadczących usługi cateringowe, których posiłki przeznaczone są dla osób indywidualnych.

Wykres 26. Nadzór sanitarny nad zakładami żywienia otwartego w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

W I półroczu 2025 r. pod nadzorem jednostek Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim znajdowało się:

- 3 727 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, więcej o 111 w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego
- Skontrolowano 1027 zakładów (27,5%)
- Przeprowadzono 1338 kontrole (273 kontrole więcej niż w I połowie 2024 r.)
- Wydano 473 decyzje administracyjne
- Nałożono 178 mandatów na kwotę 36 800.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

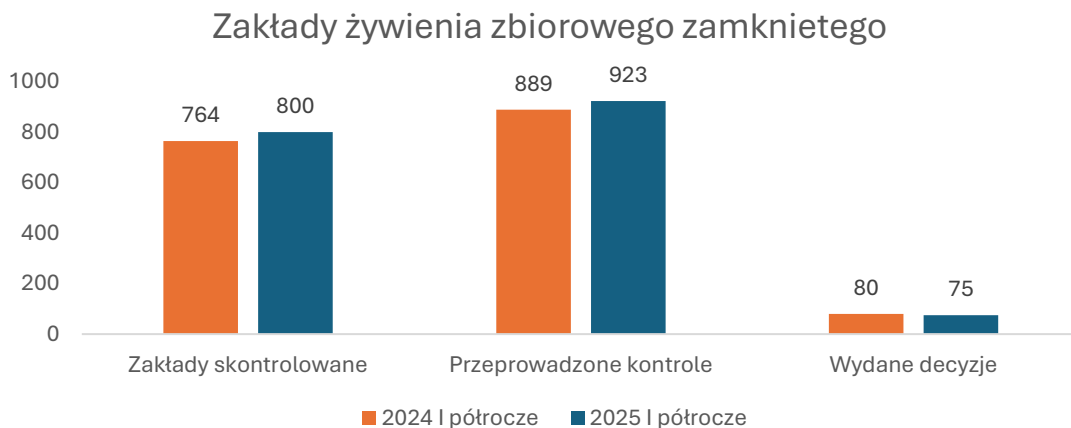
- złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń zakładu, sprzętu i urządzeń
- braku dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników
- braku przestrzegania zasad GHP/GMP i HACCP.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

(łącznie z placówkami systemu oświaty)

Żywnienie zbiorowe zamknięte jest formą żywienia organizowaną dla ściśle określonej grupy społecznej, które jest dostosowane do potrzeb osób korzystających z tego typu formy żywienia.

Do tej grupy obiektów należą stołówki szkolne i przedszkolne, w tym prowadzące żywienie w systemie cateringowym, stołówki w żłobkach, w internatach, bursach, stołówki studenckie, pracownicze w zakładach specjalnych i wychowawczych, bloki żywienia w szpitalach, w domach opieki społecznej, stołówki w zakładach opiekuńczo-leczniczych.

Wykres 27. Nadzór sanitarny nad zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

W pierwszej połowie 2025 r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim znajdowało się 2 392 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego względem I półrocza 2024 r. jest to wzrost o 92 obiekty.

- Skontrolowano 800 zakładów
- Przeprowadzono 923 kontrole (wzrost liczby skontrolowanych obiektów o 36 oraz wzrost liczby kontroli o 34 w stosunku do I półrocza 2024 r)
- Wydano 75 decyzji administracyjnych i nałożono 43 mandaty na kwotę 7 400 zł.
- W 102 zakładach stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym
- Przeprowadzono 197 ocen sposobu żywienia. W 12 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie układania jadłospisów między innymi polegające na stwierdzeniu:
 - niedoborów w spożyciu wapnia i żelaza,
 - posiłki nie zawierały odpowiedniej ilości warzyw i/lub owoców oraz produktów będących źródłem białka,
 - zbyt niskiej wartości energetycznej posiłków przy nadmiernym udziale energii z tłuszczu i zbyt niskim udziale energii z węglowodanów. W każdym przypadku wyniki oceny sposobu żywienia przesłano do zakładów z poleceniem dokonania niezbędnych korekt w planowaniu jadłospisów i dostosowania wyżywienia do obowiązujących norm. Strony złożyły na piśmie wyjaśnienia w sprawie sposobu realizacji zaleceń.
- Wpłynęło 7 wniosków do Lubelskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej, dotyczących podmiotów żywienia zbiorowego zamkniętego.

Zakłady żywieniowe w placówkach oświatowych

Większość nadzorowanych obiektów w grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego stanowią stołówki w placówkach oświatowych.

W I połowie 2025 r. w województwie lubelskim:

- 1540 zakładów w placówkach oświatowych, w których prowadzone jest żywienie dzieci i młodzieży objęto nadzorem (w I półroczu 2024 – 1449)
- Skontrolowano 587 placówek (w I półroczu 2024 – 531)

- Przeprowadzono 665 kontroli (w pierwszym półroczu 2024 – 601).

Większość zakładów w tej grupie obiektów posiadała wymaganą infrastrukturę i spełniała warunki higieniczno-sanitarne do prowadzenia działalności w zakresie żywienia zbiorowego.

- W 67 zakładach stwierdzono niezgodności z przepisami prawa żywnościowego
- Wydano 59 decyzji administracyjnych
- Nałożono 28 mandatów karnych na łączną kwotę 4050 zł.

Bloki żywienia w szpitalach

(w tym firmy cateringowe odpowiedzialne za żywienie pacjentów)

W I połowie 2025 r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim znajdowało się:

- 50 bloków żywienia w szpitalach (w I połowie 2024 r. – 53 bloki). W 2025 r. kontynuowano nadzór nad ww. obiektami, nad funkcjonowaniem kucharek oddziałowych oraz firmami cateringowymi odpowiedzialnymi za żywienie pacjentów. Kontrole prowadzone były zarówno w zakresie warunków sanitarno-higienicznych, jak i w zakresie jakości żywienia pacjentów
- Skontrolowano 22 zakłady, w których łącznie przeprowadzono 27 kontroli (w I poł 2024 r. skontrolowano 31 bloków żywienia, w których przeprowadzono 54 kontrole)
- W przypadku 5 bloków żywienia stwierdzono niezgodności z przepisami prawa żywnościowego. Wydano 5 decyzji administracyjnych, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300 zł.

W I połowie 2025 r. przeprowadzono 15 ocen żywienia, które uzyskały wynik pozytywny lub zadowalający. Sporadycznie stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- w 1 przypadku niedoboru wapnia i witaminy B2, w 1 przypadku PPIS zalecił ograniczyć spożycie produktów zawierających nadmierną ilość składników mineralnych tj. sól, fosfor oraz zwiększyć spożycie produktów będących źródłem wapnia,
- w 1 przypadku zalecił zwrócić uwagę na ilość soli dodawanej do posiłków oraz na niedobory występujące w spożyciu produktów bogatych w Tiaminę i witaminę C (zalecono uwzględnić w jadłospisach większą ilość i różnorodność produktów bogatych w Tiaminę i witaminę C).
- w 1 przypadku zidentyfikowane zostały obszary do poprawy i doskonalenia, obejmujące: udział białka pełnowartościowego w głównych posiłkach, częstotliwość podawania mleka i przetworów mlecznych oraz warzyw i/lub owoców.

Do podmiotów kierowano pisma przekazujące wyniki oceny jadłospisów wraz

z ewentualnymi zaleceniami uwzględniającymi wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

Wskutek konsekwentnie prowadzonych działań, sposób żywienia w szpitalach ulega systematycznej poprawie.

Urzędowa kontrola żywności

(badania laboratoryjne)

Urzędowa kontrola żywności realizowana jest m.in. poprzez pobór próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością do badań laboratoryjnych w celu weryfikacji spełnienia wymagań prawa żywnościowego.

W I połowie 2025 r. w woj. lubelskim:

- Pobrano 2261 próbek w ramach realizacji „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS” na 2025 r., programów badania pozostałości pestycydów w żywności importowanej realizowanych we współpracy z Ministerstwem

Rolnictwa i Rozwoju Wsi, prowadzonych postępowań wyjaśniających w ramach systemu RASFF oraz wynikających z interwencji konsumenckich.

- Zakwestionowano ogółem 53 próbki, z czego:
 - 33 próbki za zanieczyszczenia mikrobiologiczne (w tym 7 próbek pobranych w związku z zatruciami pokarmowymi):
 - 5 próbek (warzyw, owoców oraz ziaren zbóż) za przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów,
 - 5 próbek suplementów diety oraz środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego za negatywną ocenę znakowania,
 - 3 próbki orzechów laskowych na ocenę sensoryczną (zapleśnienie),
 - 2 próbki za przekroczenie poziomu WWA w przetworach mięsnych,
 - 1 próbkę masy makowej za przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy zawartości morfiny i kodeiny,
 - 1 próbkę wyrobów garmażeryjnych za przekroczony poziom akryloamidu,
 - 1 próbkę mąki z ciecierzycy ze względu na stwierdzenie zawartości białka soi jako składnika alergenowego,
 - 1 próbkę kruchych ciasteczek za zawartość alergenów, które nie były wymienione w składzie produktu tj.: orzecha ziemnego i białek orzecha ziemnego,
 - 1 próbkę wyrobów cukierniczych za przekroczenia zawartości barwników E 104, E 110, E124.
 - W ramach realizacji planu pobierania próbek do badań materiałów do kontaktu z żywnością pobrano i zbadano 33 próbki w tym: 8 próbek wyrobów z melaminy w kierunku migracji formaldehydu do 3% kwasu octowego, 6 próbek materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych w kierunku migracji globalnej do wodnych i substytucyjnych płynów modelowych, 16 próbek w kierunku migracji ołowiu i kadmu z wyrobów ceramicznych i szklanych oraz 3 próbki materiałów i wyrobów lakierowanych oraz z poliwęglanu w kierunku migracji Bisfenolu A. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
 - W związku z wystąpieniem zatruc pokarmowych w ramach prowadzonego postępowania epidemiologicznego do badań laboratoryjnych łącznie pobrano: 22 próbki, w tym 9 próbek sanitarnych z naczyń i sprzętu produkcyjnego oraz 13 próbek wyprodukowanej żywności i surowców.
- Zakwestionowanych zostało 6 próbek wymazów sanitarnych z powierzchni oraz rąk personelu oraz 1 próbka środka spożywczego. W porównaniu do pierwszego półrocza 2024, w I połowie 2025 r. nieznacznie (o 92) wzrosła liczba pobranych i przebadanych w ramach urzędowej kontroli żywności próbek, przy czym zakwestionowano 53 próbki (2,3 % zbadanych), podczas gdy w I poł. 2024 r. 79 próbek (3,6 % zbadanych).

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości popełniane przez producentów żywności, dystrybutorów oraz importerów mające lub mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności dotyczyły:

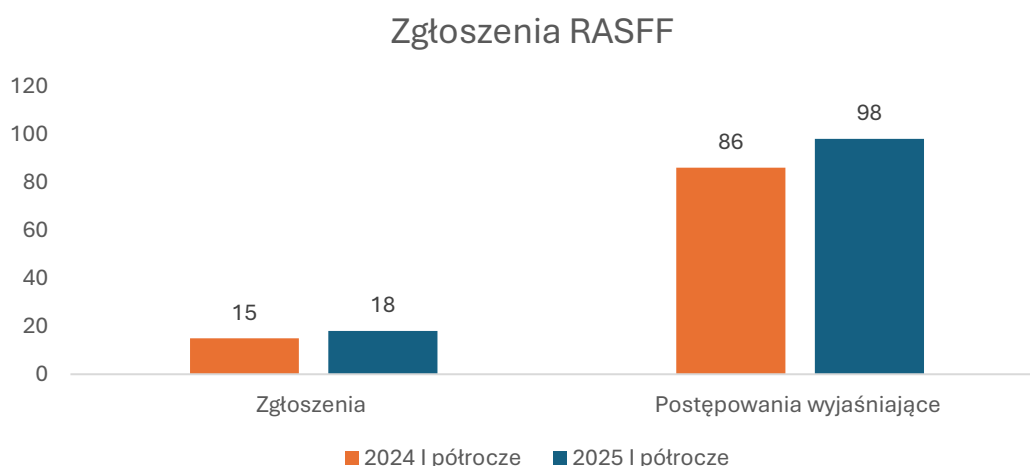
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz elementów wyposażenia tych pomieszczeń zakładów,
- braku utrzymania skutecznych systemów kontroli wewnętrznej (GHP/GMP i HACCP),
- nieprawidłowych warunków przechowywania żywności, w tym brak łańcucha chłodniczego, brak zachowanej segregacji asortymentowej,
- braku zachowanej higieny przy sprzedaży żywności,
- braku aktualnych wyników badania wody z indywidualnych ujęć wody,
- braku dokumentacji lub nieaktualnej dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno - epidemiologicznych personelu,

- niedostatecznego stanu wiedzy personelu w obszarze bezpieczeństwa i higieny żywności, nieefektywnych szkoleń lub braku szkoleń,
- stwierdzenia na stanie w zakładzie środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia/dat minimalnej trwałości oraz nieoznakowanych.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach

RASFF to system służący szybkiej informacji o produktach niebezpiecznych znajdujących się na rynku. W ramach funkcjonowania systemu RASFF obowiązującego we wszystkich krajach Unii Europejskiej, z terenu województwa lubelskiego w I półroczu 2025 r.:

- Zgłoszono 18 powiadomień informacyjnych (o 3 więcej niż w analogicznym okresie w roku ubiegłym), w tym:
 - 8 w celu zwrócenia uwagi,
 - 9 w celu podjęcia działań,
 - 1 powiadomienie o odrzuceniu na granicy partii gumy ksantanowej z uwagi na obecność tlenu etylenu.

Wykres 28. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

Powiadomienia dotyczyły żywności, która stwarzała bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzi i dotyczyły:

- obecności niezadeklarowanego alergenu w produktach spożywczych (w 2 przypadkach)
- przekroczenia limitów dla pestycydów w zbożach i owocach (w 7 przypadkach)
- wykrycia obecności baraterii Salmonella w mięsie i produktach pochodzenia zwierzęcego oraz przyprawach (w 4 przypadkach)
- przekroczenia poziomu akryloamidu w środkach spożywczych (1 przypadek)
- przekroczenia poziomu WWA w kiełbasie wiejskiej (w 2 przypadkach)
- stwierdzenia przekroczenia zawartości barwników E 104, E 110, E 124, w środkach spożywczych (w 1 przypadku).

- W 98 przypadkach postępowań wyjaśniających odnośnie produktów zgłoszonych w ramach powiadomień w systemie RASFF, dystrybuowanych na teren województwa lubelskiego a pochodzących z innych rejonów Polski, Unii Europejskiej oraz krajów trzecich uczestniczyli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W porównaniu do I półrocza roku ubiegłego postępowań wyjaśniających w ramach RASFF jest o 12 więcej.

Najczęściej stwierdzanymi przyczynami zgłoszeń była:

- obecność niedozwolonych składników w suplementach diety
- stwierdzenie zanieczyszczeń mikrobiologicznych - obecność bakterii chorobotwórczych w produktach pochodzenia zwierzęcego
- przekroczenia sumy alkaloidów pirolizydynowych w produktach pochodzenia roślinnego.

Żywność kwestionowana była również za stwierdzenie pozostałości środków ochrony roślin w warzywach i owocach. W każdym przypadku stwierdzonych nieprawidłowości podejmowane były działania mające na celu monitorowanie wycofywania z obrotu kwestionowanej żywności.

W porównaniu z I półroczem 2024 r., liczba przypadków zgłoszonych do systemu RASFF oraz liczba prowadzonych postępowań wyjaśniających była nieznacznie wyższa.

Działania akcyjne

Pryszczyca

W związku z występowaniem ognisk pryszczycy w niektórych krajach europejskich wzmożono nadzór m.in. targowiskach i w handlu detalicznym:

- kontrolowano ruchome punkty sprzedaży, z których prowadzona była na targowiskach sprzedaż artykułów mięsa i przetworów mięsnych,
- kontrole prowadzono w zakresie higieny transportu i sprzedaży, znakowania i pochodzenia mięsa i przetworów mięsnych,
- wzmożono nadzór w zakresie kontroli pochodzenia mięsa i mleka pozyskiwanych od zwierząt parzystokopytnych (w szczególności bydła, owiec, kóz i świń) oraz produktów wytworzonych z tych surowców.

W czasie kontroli sprawdzano czy prowadzona jest i przechowywana dokumentacja umożliwiająca zidentyfikowanie dostawców (czy system traceability funkcjonuje w zakładach), oraz kontrolowano czy na produktach spożywczych w tym wędlinie, nabiale, są etykiety, gdzie ujęto informacje dla klientów m.in. skład surowcowy, alergeny czy wartość odżywczą, producenta, oraz kraj pochodzenia. Podczas kontroli na miejscu w zakładach pozostawiono ulotkę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pn. „Pryszczyca wspólne działanie, wspólne bezpieczeństwo”.

ASF

W związku z wystąpieniem w przeszłości w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) w dalszym ciągu utrzymano nadzór nad obrotem mięsa wieprzowego i jego przetworami podczas kontroli rutynowych, w tym realizowanych wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną na targowiskach.

Wypoczynek zimowy

W okresie ferii zimowych w roku bieżącym skontrolowano 87 obiektów prowadzących żywienie dla uczestników zorganizowanych form wypoczynku (rok wcześniej skontrolowano 110).

W 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Nałożono 4 mandaty na kwotę 850 zł.

Eventy

Podczas imprez okazjonalnych typu jarmarki wielkanocne, festyny, dożynki przeprowadzano kontrole tematyczne, kontrole ruchomych punktów gastronomicznych. Prowadzono działania informacyjno-

edukacyjne m.in. poprzez dystrybucję ulotek informacyjnych pt.: „Bezpieczna żywność w 5 krokach”, „Etykieta bez tajemnic o co tu chodzi?”, „Jak uniknąć zachorowań wywołanych przez chorobotwórcze *Escherichia coli*”, „Podstawowe informacje dotyczące norowirusów”, „Zalecenia i wytyczne dla producentów produkcji pierwotnej, punktów skupu i zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego dotyczące ograniczenia ryzyka zanieczyszczenia mikrobiologicznego w odniesieniu do świeżych owoców i warzyw”, „Podstawowe zasady zapobiegania zakażeniom mikrobiologicznym owoców i warzyw”, „Stop przekroczeniom norm pozostałości Środków Ochrony Roślin”, „Zalecenia dla plantatorów dotyczące ograniczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych na etapie produkcji podstawowej”, „Wymagania dla podmiotów zajmujących się dostawami bezpośrednimi w tym zbiorem runa leśnego np.: grzybów, owoców jagodowych, ziół”.

Wody butelkowane

Od dnia 01.06.2025 r. rozpoczęto akcję kontrolną prowadzoną w okresie letnim w zakresie oceny warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych. W tym czasie przeprowadzano kontrole tematyczne oraz kontrole kompleksowe w sklepach spożywczych. Podczas kontroli oceniano warunki przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych na zgodność z przepisami rozporządzenia MZ z 31.03.2011 r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, wód źródłowych i wód stołowych.

W ocenianym zakresie nie stwierdzano nieprawidłowości.

Dni otwarte w jednostkach Państwowej Inspekcji Sanitarnej - propagowanie higieny żywności i żywienia.

W kwietniu 2025 r. w ramach tzw. „Dni Otwartych” jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu woj. lubelskiego (zarówno WSSE jak i PSSE) przeprowadziły wiele działań, dedykowanych dla szerokiego grona odbiorców. Organizowano i przeprowadzano zajęcia edukacyjne (wykłady, prelekcje, prezentacje) w zakresie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, w tym w obszarze bezpieczeństwa żywności. Odbyły się prelekcje na temat działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zdrowego odżywiania wraz z zajęciami praktycznymi dla najmłodszych. Dla grupy seniorów wygłoszono wykłady na temat bezpieczeństwa zdrowotnego żywności oraz znakowania, ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety. Prowadzono też prezentacje tzw. „talerza zdrowego żywienia” na podstawie naturalnych rekwizytów, rozdawano ulotki informacyjne pn.: „Suplementy to nie leki”, „Ty też masz wpływ na bezpieczeństwo żywności”, „Pięć kroków do bezpiecznej żywności”, „Pięć kroków do bezpiecznej uprawy owoców i warzyw”.

Podczas dni otwartych PSSE, zainteresowane osoby mogły m. in. zasięgnąć konsultacji dotyczących wymagań higieniczno-sanitarnych przy prowadzeniu działalności związanej z żywnością oraz zapoznać się z codzienną pracą pionu Higieny Żywności i Żywienia.

Podsumowanie

Łączna liczba obiektów objętych nadzorem przez pion Higieny Żywności i Żywienia w I półroczu 2025 r. wzrosła o 3768 w stosunku do I półrocza 2024 r. Zdecydowaną większość stanowili producenci pierwotni. Wynika to z rolniczego charakteru województwa lubelskiego oraz prowadzonych działań edukacyjnych wśród rolników.

W I półroczu 2025 r. liczba obiektów skontrolowanych pozostaje na podobnym poziomie jak w I półroczu 2024 r. Realizacja harmonogramu planu kontroli w I półroczu 2024 r. była na poziomie 86%. Niewykonanie zaplanowanych kontroli związane było głównie z likwidacją lub zawieszeniem prowadzonej działalności, przeprowadzeniem dodatkowych czynności kontrolnych interwencyjnych i akcyjnych.

W I półroczu 2025 r. w porównaniu z analogicznym okresem w 2024 r., liczba działań represyjnych uległa zwiększeniu, co wynika z nieznacznego pogorszenia stanu sanitarnego zakładów.

W I półroczu 2025 r. zanotowano niewielki wzrost liczby pobranych do badań laboratoryjnych próbek środków spożywczych oraz materiałów do kontaktu z żywnością

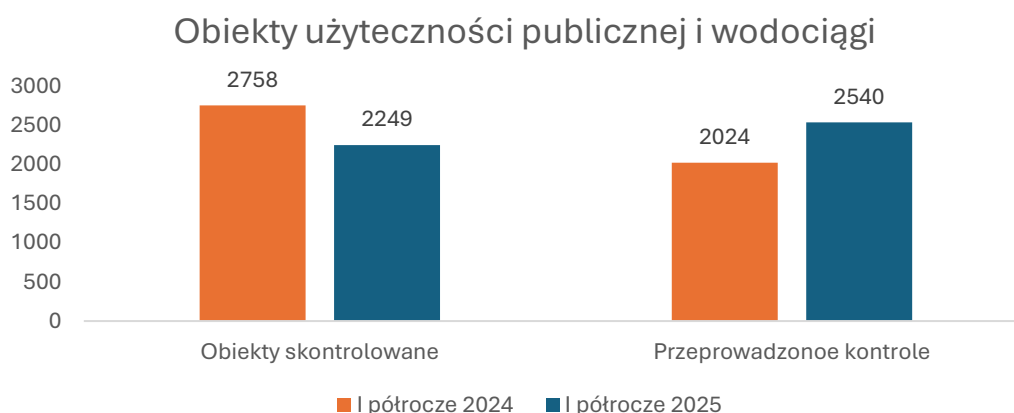
Pion Higieny Żywności i Żywnienia prowadzi ustawiczne działania edukacyjne i akcje profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa żywności, których celem jest zwiększenie świadomości wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za produkowaną i wprowadzaną żywność do obrotu, jak i konsumentów.

HIGIENA KOMUNALNA

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego sprawuje bieżący nadzór nad jakością wody do spożycia, obiektami użyteczności publicznej oraz miejscami zbiorowego wypoczynku i rekreacji dokonując kontroli przestrzegania przepisów w celu ochrony zdrowia ludzkiego.

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim objęto nadzorem 8 968 obiektów użyteczności publicznej i wodociągów (w 2024 r. - 8 956)

- Skontrolowano 2 249 obiektów użyteczności publicznej (w 2024 r. - 2 758)
- Wykonano 2 540 kontroli sprawdzających oraz kontroli w ramach zgłaszanych interwencji (w 2024 r. - 2 786).

Wykres 29. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wyniki przeprowadzonych kontroli:

- Wydano 264 decyzje administracyjne, w tym:
 - decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień sanitarno-higienicznych
 - decyzji warunkowych dotyczących przydatności wody do spożycia
 - decyzji związanych z jakością wody w pływalniach i instalacjach ciepłej wody
 - decyzji porządkowych w sprawie poprawy stanu technicznego i higienicznego obiektów.
- Nałożono 53 mandaty karne na łączną kwotę 11 400 zł. Mandaty nakładano w :
 - zakładach usługowych (brak odpowiednich warunków do sterylizacji, braki socjalne, stosowanie przeterminowanych preparatów do dezynfekcji)
 - obiektach hotelarskich (zły stan sanitarny i techniczny pomieszczeń, wyposażenia).
 - wodociągach (nieprawidłowości mikrobiologiczne w dostarczanej wodzie).

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Domy pomocy społecznej, inne jednostki organizacyjne, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych

W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego:

- Stan sanitarno-higieniczny skontrolowano w 53 placówkach (w 2024 r. - 59)
- Przeprowadzono 60 kontroli (w 2024 r. - 66)
- W 3 obiektach stwierdzono uchybienia sanitarne
- Wydano 3 decyzje administracyjne
- Nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł.

W trakcie czynności kontrolnych oceniano:

- postępowanie z bielizną czystą i brudną w tym sposób przechowywania, transport oraz gospodarkę odpadami, szczególnie odpadami medycznymi
- weryfikowano stan sanitarno-higieniczny, porządkowy i techniczny pomieszczeń, pokoi mieszkalnych, sanitariatów oraz miejsc, w których organizowane są warsztaty.

Stan ocenianych obiektów nie budził zastrzeżeń. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły stanu sanitarno- higienicznego oraz stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń.

Obiekty hotelarskie

W I półroczu 2025 r. na terenie województwa lubelskiego objęto nadzorem 993 obiekty świadczące usługi noclegowe (w 2024 r. - 1 011)

- Stan sanitarno-higieniczny skontrolowano w 182 obiektach (w 2024 r. – 205)
- Przeprowadzono 191 kontrole (2024 r.- 219)
- W 7 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego
- Wydano 3 decyzje administracyjne
- Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 300 zł.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m. in.: niewłaściwego stanu sanitarno – higienicznego ścian, sufitów w pomieszczeniach (pokoje noclegowe, klatka schodowa) oraz zniszczonego wyposażenia.

Większość obiektów utrzymana jest w należyтым stanie sanitarno-higienicznym.

Zakłady usługowe

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim objęto nadzorem 3 698 zakłady usługowe (1 835 zakładów fryzjerskich, 1 303 zakładów kosmetycznych, 72 zakłady tatuażu, 220 zakładów odnowy biologicznej, 268 zakładów, w których są świadczone więcej niż jedna z wyżej wymienionych usług).

- Skontrolowano 1 030 zakłady
- Przeprowadzono 1098 kontrole sanitarne i sprawdzające
- Wydano 84 decyzje administracyjne
- Nałożono 38 mandaty karne na łączną kwotę 7 250 zł.

W tej grupie obiektów, obserwowane są najczęstsze i najbardziej dynamiczne zmiany dotyczące zakończenia, rozpoczęcia bądź zawieszenia działalności, a także zmiany miejsca świadczenia usług lub wspólnego świadczenia usług w jednym lokalu jako odrębne podmioty z zarejestrowaną własną działalnością.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiekcie oraz utrzymanie w nim należytego stanu sanitarno-higienicznego i porządkowego – uwzględniając zaplecze sanitarne i gospodarcze, zaopatrzenie w wodę oraz postępowanie z odpadami.

Ocenie podlegały opracowane i wdrożone procedury zapobiegające zakażeniom i chorobom zakaźnym u klientów i personelu, dostosowanie procedur do zakresu świadczonych usług.

Kontrolowano sposób przeprowadzania sterylizacji narzędzi w autoklawie wraz z kontrolą wewnętrzną skuteczności procesów sterylizacji lub dokumentację potwierdzającą zlecenie wykonania usług sterylizacji wyspecjalizowanym podmiotom.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły m. in. braku pomieszczeń socjalnych, braku prawidłowo zorganizowanego ciągu do sterylizacji narzędzi, braku punktu wodnego, stosowania przeterminowanych środków do dezynfekcji czy posiadania nieaktualnych procedur.

Ustępy publiczne

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Objęto nadzorem 140 ustępów publicznych i ogólnodostępnych (w 2024 r. 133)
- Skontrolowano 50 ustępów
- Przeprowadzono 58 kontroli sanitarnych, w tym również kontrole sprawdzające
- W 3 ustępach stwierdzono nieprawidłowości, które usunięto przed wydaniem decyzji
- Wszczęto 2 postępowania administracyjne.

Podczas kontroli oceniano m.in.: bieżącą czystość i stan pomieszczeń i urządzeń, zaopatrzenie w wodę ciepłą i zimną, prowadzenie dezynfekcji urządzeń i pomieszczeń, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z nieczystościami płynnymi oraz dostępność środków higieny.

Stwierdzono nieprawidłowości, obejmujące zarówno zagadnienia higieniczno-sanitarne, sanitarno - techniczne jak i techniczne.

Dworce autobusowe, stacje kolejowe

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Objęto nadzorem 49 dworców autobusowych i stacji kolejowych
- Skontrolowano 18 obiektów (dworce autobusowe i obiekty z grupy dworce i stacje kolejowe)
- Nieprawidłowości stwierdzono w 2 dworcach autobusowych. Nieprawidłowości zostały usunięte przed wydaniem decyzji.

Sprawdzano stan porządkowy budynków udostępnianych podróżnym, placu dworca oraz stanowisk odjazdowych, toalet, a także zwracano uwagę na gospodarkę odpadami komunalnymi i realizację ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny ławek na stanowiskach odjazdów, brak ciepłej wody przy umywalkach w pomieszczeniach węzła sanitarnego dla podróżnych oraz uszkodzone szyldy informacyjne. Nieprawidłowości zostały usunięte przed wszczęciem postępowania administracyjnego, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

Tereny rekreacyjne

Tereny rekreacyjne to place zabaw dla dzieci wraz z piaskownicami, których zarządcami są spółdzielnie lub wspólnoty mieszkaniowe, parki miejskie, ogrody botaniczne i zoologiczne, obiekty małej infrastruktury oraz tereny przylegające do miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Objęto nadzorem 297 terenów rekreacyjnych
- Skontrolowano 78 obiekty
- Przeprowadzono 76 kontrole
- W 8 obiektach stwierdzono uchybienia
- Wydano 3 decyzje merytoryczne i 2 wystąpienia.

Stwierdzono uchybienia dotyczyły przede wszystkim urządzeń zabawowych, uszkodzonego ogrodzenia placu zabaw oraz braku wymiany piasku w piaskownicy.

Pływalnie

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Objęto nadzorem 79 pływalni (55 pływalni krytych, 10 pływalni odkrytych, 5 pływalni mieszanych, 5 pływalni w hotelach, 4 baseny rehabilitacyjne)
- Skontrolowano 20 obiektów
- W 3 obiektach stwierdzono uchybienia
- Wydano 2 decyzje administracyjne.

W pobranych do badania próbkach wody stwierdzono przekroczenia parametrów:

- ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C - 4 próbki
- *Pseudomonas aeruginosa* - 2 próbki
- Chloroform - 8 próbek
- sumy THM - 1 próbka

We wszystkich przypadkach powtórne badania potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych. W trakcie analiz stwierdzano także dwukrotnie skażenie wody przez bakterie *Legionella* sp. (wanny jacuzzi oraz natryski w szatni).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia

W województwie lubelskim 1 895 010 osób (94,59% mieszkańców województwa) korzysta z wody o kontrolowanej jakości.

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Objęto nadzorem 968 wodociągów o kontrolowanej jakości pochodzącej z ujęć podziemnych, w tym:
 - 639 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia
 - 329 inne podmioty zaopatrujące w wodę placówki oświatowe, podmioty lecznicze, domy pomocy społecznej bądź woda wykorzystywana jako część działalności handlowej)
- W 563 wodociągach skontrolowano jakość wody
- W 249 obiektach skontrolowano stan sanitarno-higieniczny urządzeń wodociągowych
- W 10 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia stwierdzono brak przydatności wody do spożycia
- W 16 wodociągach stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia
- Wydano 26 decyzji administracyjnych
- Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł.

Jakość wody ciepłej

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim w ramach bieżącego nadzoru nad wodą ciepłą oraz prowadzonych postępowań administracyjnych:

- Skontrolowano 93 obiekty (w 2024 – 79)
- Pobrano 394 próbki wody ciepłej
- 88,4 % (348) próbek wody ciepłej spełniało wymagania mikrobiologiczne
- W 20 obiektach stwierdzono ponadnormatywną ilość pałeczek *Legionella* sp.
- Wydano 20 wydanych decyzji.

Nadzór nad kąpieliskami i miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało:

- 36 kąpielisk
- 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

Przed rozpoczęciem sezonu letniego w ramach kontroli urzędowej ze wszystkich kąpielisk zostały pobrane próbki wody do badania.

Ocena bieżąca jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli, dokonywana jest w oparciu o wyniki badań wody przedstawione przez organizatorów, bieżące kontrole i analizy próbek wody wykonywane w ramach nadzoru.

Informacje o jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli są aktualizowane od rozpoczęcia sezonu letniego na podstawie wyników badań i zamieszczane na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/wsse-lublin/kapieliska> oraz [wsselublin.bip.gov.pl](https://www.wsselublin.bip.gov.pl).

Podmioty lecznicze

Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Skontrolowano 45 placówek (w 2024 – 27).

W podmiotach leczniczych świadczących całodobową opiekę z wyjątkiem 2 placówek, usługa prania bielizny szpitalnej zlecana jest firmom zewnętrznym.

Obiekty te spełniają wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne, tym samym podnosi się jakość oferowanych usług. Transport bielizny brudnej i czystej z pralni i do pralni odbywa się samochodami przystosowanymi do tego celu.

W bieżącym okresie sprawozdawczym w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną szpitalną.

Postępowanie z odpadami medycznymi

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- Skontrolowano 47 placówek (w 2024 – 28)
- Przeprowadzono 52 kontrole (w 2024 – 31)
- W 1 obiekcie stwierdzono uchybienia
- Wydano 1 decyzję administracyjną
- Nałożono 1 mandat karny na kwotę 400 zł.

Większość podmiotów leczniczych posiadała wdrożone wewnętrzne procedury oraz instrukcje postępowania z wytwarzanymi w trakcie świadczenia usług medycznych odpadami.

Na przestrzeni ostatnich lat poprawia się stan sanitarno-techniczny pomieszczeń czasowo wykorzystywanych do magazynowania odpadów. Pomieszczenia te są sukcesywnie modernizowane przez zarządzających placówkami medycznymi.

Na terenie województwa brak jest możliwości termicznej utylizacji odpadów medycznych niebezpiecznych, dlatego odpady te wywożone są do spalarni odpadów znajdujących na terenie innych województw.

Uchybienia dotyczyły stanu technicznego pomieszczeń. Mandat karny został nałożony, wyniku kontroli interwencyjnej. Strona przed wydaniem decyzji poinformowała o usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W pozostałych skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jakość wody ciepłej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim:

- W 32 podmiotach wykonano badania w ramach bieżącego nadzoru
- Pobrano 187 próbek
- W 7 placówkach woda nie spełniała wymagań w zakresie jakości wody ciepłej
- Wydano 7 decyzji administracyjnych.

Podsumowanie

Prowadzone kontrole poszczególnych grup obiektów w województwie nie wskazały na występowanie poważniejszych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych dla osób korzystających z usług świadczonych w obiektach użyteczności publicznej.

Stwierdzone nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniu administracyjnym.

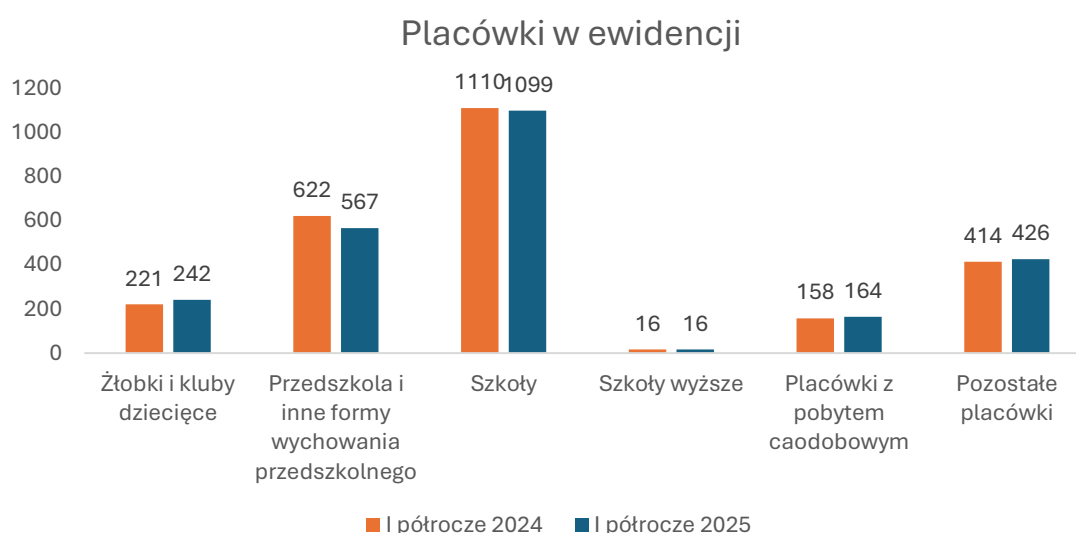
Obecnie brak jest przepisów regulujących mobilne świadczenie usług kosmetycznych w domu klienta przez osoby przypadkowe, nieprowadzące działalności gospodarczej. Niski poziom świadomości takich osób w zakresie zagrożeń związanych z brakiem wiedzy i umiejętności dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprawia, że skuteczny nadzór nad tego typu praktykami jest nadal utrudniony.

Stwierdzone w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi przekroczenia parametrów mikrobiologicznych skutkowały wydawaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia. Kontynuowana jest edukacja zarządców wodociągów w zakresie konieczności konsolidacji sieci wodociągowej poprzez łączenie „małych” wodociągów z wyeksploatowaną infrastrukturą, produkujących wodę o niestabilnej jakości zdrowotnej w większe sieci wodociągowe. Większe sieci dysponują odpowiednim zapleczem technicznym i finansowym umożliwiającym realizację niezbędnych prac modernizacyjnych, które są w stanie przeprowadzić prace modernizacyjne.

Korzystnym efektem jest stały wzrost świadomości zarządców pływalni w zakresie odpowiedzialności za jakość zdrowotną wody basenowej co wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa osób korzystających z pływalni.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Państwowa Inspekcja Sanitarna, realizując swoje zadania z zakresu zdrowia publicznego dokonuje kontroli pod kątem przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku, higieny procesów nauczania, a także utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości.

Wykres 30. Nadzór sanitarny nad szkołami i innymi placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz szkołami wyższymi w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

W I półroczu 2025 roku na terenie województwa lubelskiego w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się:

- 2514 szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych oraz szkół wyższych
- 228 form wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży.

Skontrolowano:

- 819 (tj. 32,6%) szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych oraz szkół wyższych
- 151 (tj. 66,2%) form wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono:

- 826 kontroli sanitarnych
- 187 kontroli sprawdzających
- 41 kontroli interwencyjnych
- 135 kontroli tematycznych
- 7 kontroli w związku z wydaniem opinii i/lub decyzji na nowopowstałe żłobki / przedszkola.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w celu poprawy warunków higienicznych i zdrowotnych szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych:

- Wydano 291 decyzji:
 - 96 w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
 - 120 w sprawie ustalenia opłaty,
 - 50 zmieniających termin wykonania obowiązków,

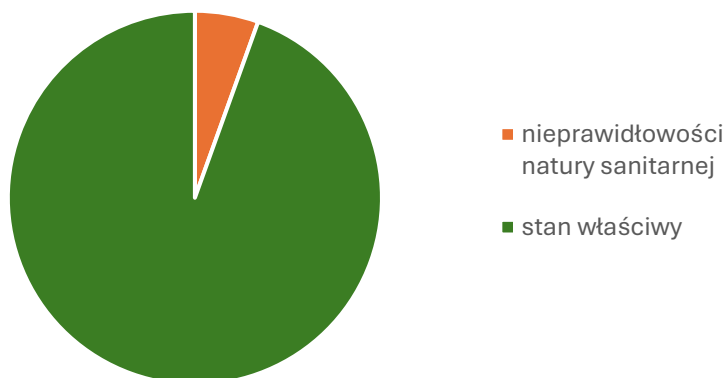
- 15 umarzających postępowanie administracyjne,
- 2 stwierdzające wygaśnięcie decyzji,
- 6 niezbędnych do rozpoczęcia działalności gospodarczej i rejestracji nowych placówek,
- 2 decyzje odmawiające zmiany terminu wykonania obowiązków wskazanych w decyzji.
- Nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł.
- Wystosowano 42 wystąpienia pokontrolne.

Stan sanitarny i techniczny budynków

W I półroczu 2025 r. w woj. lubelskim stwierdzono:

- w 45 placówkach (5,5%) nieprawidłowości natury sanitarnej, (w I połowie 2024 r. w 49 - 6,0%):
 - 30 (3,7%) niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny, (w I połowie 2024 r. w 36 - 4,4%),
 - 15 (1,8%) zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny, (w I połowie 2024 r. w 12 - 1,5% placówkach. Zły stan techniczny stwierdzono w 1 placówce),
- 774 (94,5%) nie stwierdzono złego stanu higieniczno-sanitarnego ani technicznego (w I połowie 2024 r. w 767 - 94%)

Stan higieniczno-sanitarny i techniczny budynków

Wykres 31. Stan higieniczno-sanitarny i techniczny w kontrolowanych budynkach szkół i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkół wyższych w I półroczu 2025 r.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach dydaktycznych, w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych, ciągów komunikacyjnych, placów zabaw/boisk sportowych, warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, stanu technicznego wyposażenia oraz niewłaściwego natężenia oświetlenia w szkołach.

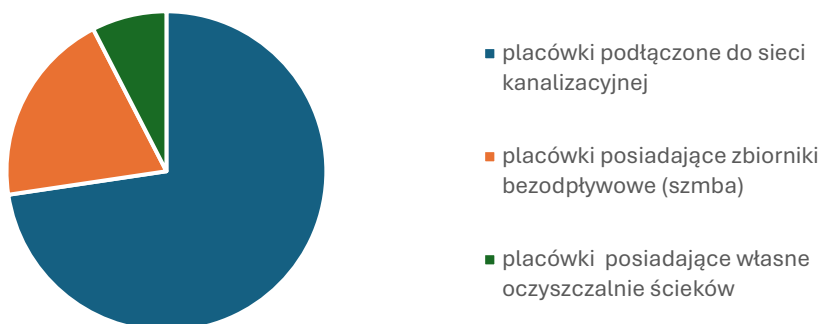
Warunki do utrzymania higieny

Zapewnienie w placówkach prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia jest jednym z elementów profilaktyki. Bieżąca czystość, dobry stan techniczny powierzchni, instalacji, wentylacja, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, zapewnienie właściwej liczby urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających oraz zapewnienie środków higieny osobistej składają się na zapewnienie podstawowych standardów higienicznych.

Spośród placówek skontrolowanych pod kątem gospodarki wodno-ściekowej:

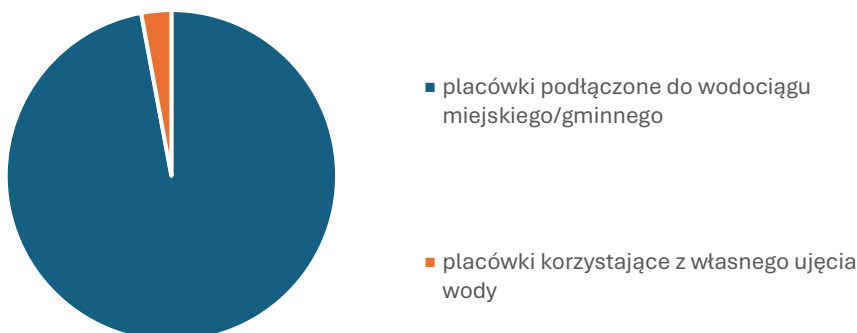
- 795 (97,1%) placówek było podłączonych do wodociągu miejskiego/gminnego (w I połowie 2024 r. 793 - 97,2%)
- 24 (2,9%) placówki korzystały z własnego ujęcia wody (w I połowie 2024 r. 23 - 2,8%)
- 595 (72,6%) placówek było podłączonych do sieci kanalizacyjnej centralnej miejskiej/gminnej (w I połowie 2024 r. 568 - 69,6%), w 224 (27,4%) placówkach stwierdzono brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej (w I połowie 2024 r. 248 - 30,4%), z czego 162 (19,8%) placówki (w I połowie 2024 r. 194 - 23,8%) posiadały zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- 62 (7,6%) placówki (w I połowie 2024 r. 54 - 6,6%) posiadały własne oczyszczalnie ścieków.

Kanalizacja

Wykres 32. Warunki do utrzymania higieny osobistej w skontrolowanych szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkołach wyższych w woj. lubelskim I półroczu 2025 r.

Zaopatrzenie w wodę

Wykres 33. Warunki do utrzymania higieny osobistej w skontrolowanych szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkołach wyższych w woj. lubelskim I półroczu 2025 r.

W 784 (95,7%) skontrolowanych placówkach zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej (w I półroczu 2024 r. 96,9%). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku ciepłej bieżącej wody - w 6 (0,7%) placówkach (w I półroczu 2024 r. w 4 - 0,5%)
- braku środków do utrzymania higieny osobistej - w 4 (0,5%) placówkach (w I półroczu 2024 r. w 1 - 0,1%)
- niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń sanitarnohigienicznych - w 24 (2,9%) placówkach (w I półroczu 2024 r. w 10 - 2,5%)
- zaniedbań dotyczących czystości i porządku - w 1 placówce (0,1%), (w I półroczu 2024 r. w 1, - 0,1%)

- niezapewnienia standardu dostępności do urządzeń sanitarnych dla dzieci i młodzieży – w 16 (1,9%) placówkach (w I półroczu 2024 r. w 20 - 2,4%).

Higiena procesów nauczania

Podczas oceny środowiska szkolnego, szczególną uwagę zwracano na dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży, obciążenie uczniów ciężarem tornistrów, zapewnienie miejsca na pozostawianie podręczników szkolnych, tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny, a także zapewnienie właściwego oświetlenia.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych

W I półroczu 2025 r. oceniono dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków w:

- 502 placówkach, (w I połowie 2024 r. - 560)
- 1143 oddziałach, (w I połowie 2024 r. - 1667)
- 14 779 stanowiskach, (w I połowie 2024 r. - 21 477).

Nieprawidłowości stwierdzono w:

- 10 (2,0%) placówkach, (w I połowie 2024 r. - w 40 placówkach - 7,1%)
- 24 (2,1%) oddziałach, (w I połowie 2024 r. - w 132 oddziałach - 7,9%)
- 230 (1,5%) stanowiskach, (w I połowie 2024 r. - 766 stanowiskach - 3,6%).

W porównaniu do roku ubiegłego spadła liczba placówek, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie mebli szkolnych niedostosowanych do wymagań ergonomii.

Przyczyną niewłaściwego dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków było: niedostateczna wiedza nauczycieli/wychowawców odnośnie zasad dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii, korzystanie przez uczniów z różnych sal dydaktycznych w ciągu dnia. W odniesieniu do 10 placówek, w których stwierdzono nieprawidłowości, prowadzono postępowanie administracyjne.

Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów

W I półroczu 2025 roku w oddziałach szkół podstawowych dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Przeprowadzono ważenie tornistrów w 114 szkołach podstawowych, w 328 oddziałach, w którym wzięło udział 3981 dzieci.

Waga tornistrów uczniów wynosiła:

- do 10% masy ciała ucznia – 113 placówek, 3010 oddziałów, 2443 dzieci (61,4%),
- 10-15% masy ciała ucznia – 98 placówek, 263 oddziałów, 1 202 dzieci (30,2%),
- >15% masy ciała ucznia – 48 placówek, 111 oddziałów, 336 dzieci (8,4%).

Rozkład zajęć lekcyjnych

W ramach nadzoru bieżącego oceniany był tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych pod kątem równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

- Skontrolowano 318 szkół

Nieprawidłowości stwierdzono w:

- 2 (0,6%) szkołach, (w I półroczu 2024 r. w 18 - 4,9%)
- 5 (0,2%) oddziałach, (w I półroczu 2024 r. w 73 - 2,4%).

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego nastąpił spadek placówek, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie rozkładu zajęć lekcyjnych.

Warunki do pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych

Skontrolowano 335 szkół – 1 (0,3%) szkoła nie zapewniła uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych, (w I połowie 2024 r. – 3 szkoły, - 0,8%). Wszczęto postępowanie administracyjne.

Możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych przez uczniów w szkole kształtuje się na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Temperatura powietrza w pomieszczeniach dydaktycznych

Podczas kontroli oceniano mikroklimat pomieszczeń pod kątem zapewnienia właściwej temperatury w pomieszczeniach dydaktycznych.

Skontrolowano 367 placówek, dokonano 1687 pomiarów temperatury.

Niewłaściwą temperaturę stwierdzono w 2 placówkach (5 pomiarów): – w 1 punkcie przedszkolnym i 1 szkole.

W jednym przypadku podczas kontroli sprawdzających stwierdzono temperaturę zgodną z wymaganiami. W drugim przypadku wszczęto postępowanie administracyjne.

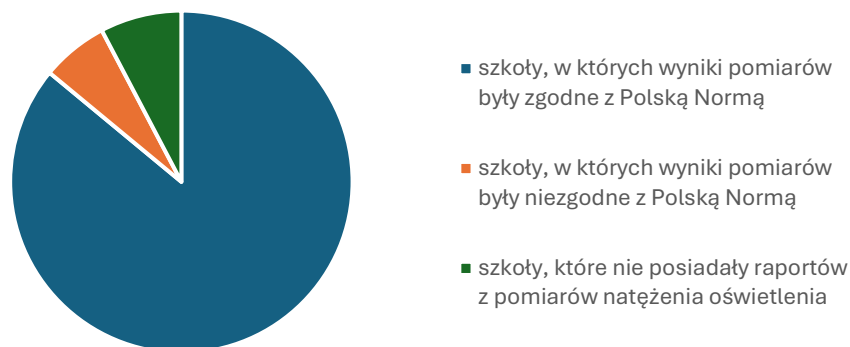
Oświetlenie w szkołach

Posiadanie raportów z pomiarów natężenia oświetlenia

Pod kątem posiadania pomiarów natężenia oświetlenia skontrolowano 143 szkoły:

- 123 szkoły posiadały wyniki pomiarów natężenia oświetlenia zgodne z Polską Normą PN-EN 12464-1:2022
- 9 szkół posiadało wyniki pomiarów oświetlenia niezgodne z Polską Normą.
- W 11 szkołach stwierdzono brak pomiarów natężenia oświetlenia.

Oświetlenie w szkołach

Wykres 34. Stan posiadania raportów z pomiarów natężenia oświetlenia w skontrolowanych budynkach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

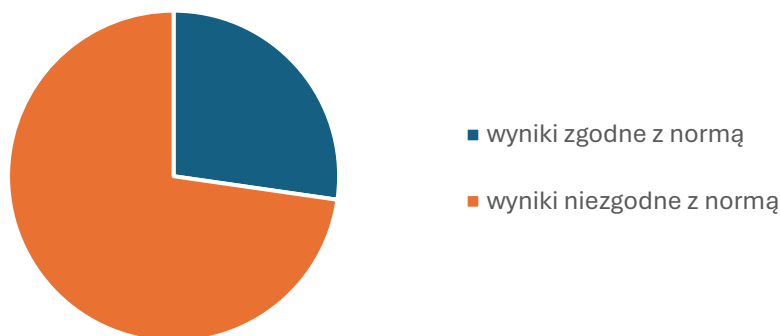
Wykonanie pomiarów natężenia oświetlenia

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim w ramach prowadzenia nadzoru bieżącego Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonała pomiary zgodności natężenia oświetlenia z wymaganiami Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2022.

- Pomiary przeprowadzono w 11 szkołach
- Niewłaściwe wyniki stwierdzono w 8 szkołach.

Wszczęte zostało postępowanie administracyjne.

Wyniki pomiarów natężenia oświetlenia

Wykres 35. Wyniki pomiaru natężenia oświetlenia w szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

W I półroczu 2024 r. nieprawidłowości stwierdzono w 4 szkołach, w których zostały przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W ramach prowadzonego nadzoru nad szkołami, dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Ocenie podlegało m. in. posiadanie przez placówkę infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

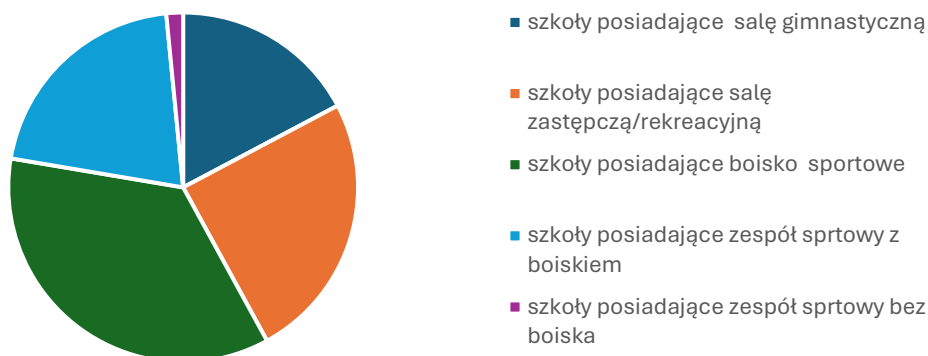
Na 330 skontrolowanych szkół, 78 placówek posiada salę gimnastyczną, 112 placówek posiada salę zastępczą/rekreacyjną, 161 placówek posiada boisko sportowe. Szkolny zespół sportowy posiada 101 placówek, w tym 94 z boiskiem. Spośród skontrolowanych szkół, 12 posiada tylko salę gimnastyczną, 18 - tylko salę zastępczą/rekreacyjną, a 20 posiada wyłącznie boisko sportowe.

W 14 placówkach stwierdzono brak infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

W 16 (4,8%) placówkach niezależnie od posiadanej infrastruktury do zajęć z wychowania fizycznego, zajęcia sportowe prowadzono na korytarzach.

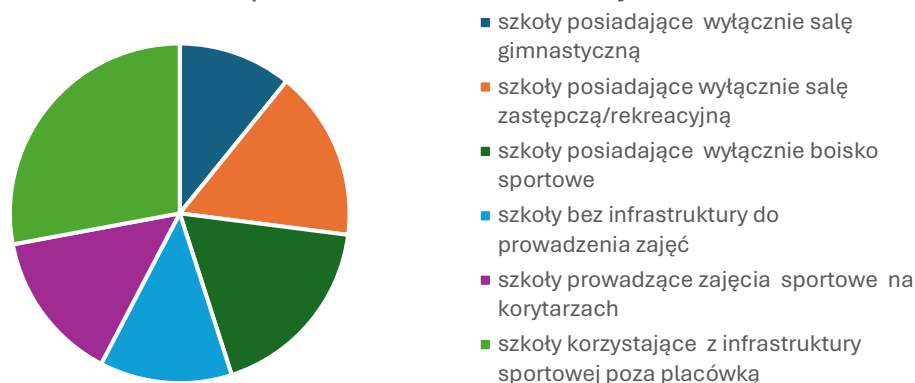
W 31 szkołach (9,4%) niezależnie od posiadanej infrastruktury korzystano z obiektów do wychowania fizycznego znajdujących się poza placówką: w 7 z basenu, w 15 z boiska/stadionu, w 9 z hali sportowej, w 7 z sali gimnastycznej, w 4 z siłowni/fitness klubu, czy innej sali sportowej.

Infrastruktura sportowa skontrolowanych szkół

Wykres 36. Stan infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

Infrastruktura sportowa skontrolowanych szkół

Wykres 37. Stan infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

Opieka zdrowotna nad uczniami i opieka stomatologiczna

W I półroczu 2025 r. Państwowa Inspekcja Sanitarnej 330 szkół oceniono pod kątem zapewnienia opieki zdrowotnej nad uczniami (w I półroczu 2024 r. – 378).

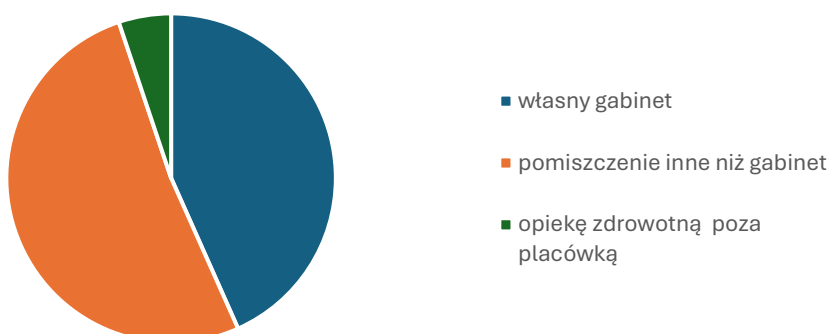
- 143 posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej (w półroczu 2024 r. – 168)
- 170 szkół (w I półroczu 2024 r. – 193) zorganizowało opiekę zdrowotną w innych pomieszczeniach na terenie szkół
- 17 szkół organizowało opiekę zdrowotną poza placówką, (w I półroczu 2024 r. – 15).

Wszystkie szkoły zapewniły opiekę zdrowotną nad uczniami (w I półroczu 2024 r. – 2 szkoły nie spełniły tego obowiązku).

- 93 szkoły zapewniły gabinety stomatologiczne (w I półroczu 2024 r. – 113)
- 237 szkołach stwierdzono brak gabinetów stomatologicznych (w I półroczu 2024 r. – 193).

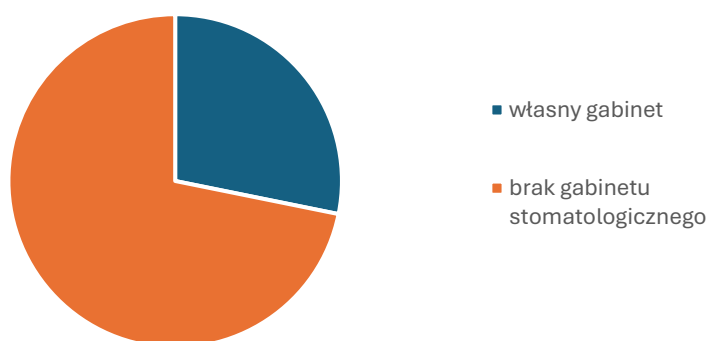
Pod kątem sanitarno-technicznym skontrolowano 16 gabinetów profilaktyki zdrowotnej.

Opieka zdrowotna

Wykres 39. Stan zapewnienia opieki zdrowotnej i stomatologicznej w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

Opieka stomatologiczna

Wykres 38. Stan zapewnienia opieki zdrowotnej i stomatologicznej w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży

W I półroczu 2025 r. Państwowa Inspekcja Sanitarnej prowadziła nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży:

- Nadzorem objęto 228 form wypoczynku
- Skontrolowano 151 turnusów
- Z wypoczynku skorzystało 4684 dzieci i młodzieży
- Na 10 turnusach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, w tym:
 - 6 w obszarze żywności i żywienia,
 - 7 brak dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznej osób zatrudnionych na wypoczynku.

Podsumowanie

W związku z prowadzonymi pracami remontowymi w placówkach systematycznie ulega poprawie stan budynków. Niemniej jednak w dalszym ciągu funkcjonują placówki w budynkach w złym stanie higieniczno-technicznym, którego wyeliminowanie wymaga nakładów finansowych ze strony organu prowadzącego.

Ważnym aspektem jest zapewnienie właściwego oświetlenia w placówkach, w tym natężenia oświetlenia w szkołach zgodnego z wymaganiami Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2022. Wyniki kontroli w badanych szkołach wykazały niedoświetlenie. Wskazuje to na zasadność modernizacji oświetlenia, co wiąże się ze znacznymi kosztami.

Duża liczba decyzji zmieniających termin wykonania obowiązku świadczy o niewystarczających środkach finansowych przeznaczanych na remonty, modernizacje i inwestycje przeprowadzane w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.

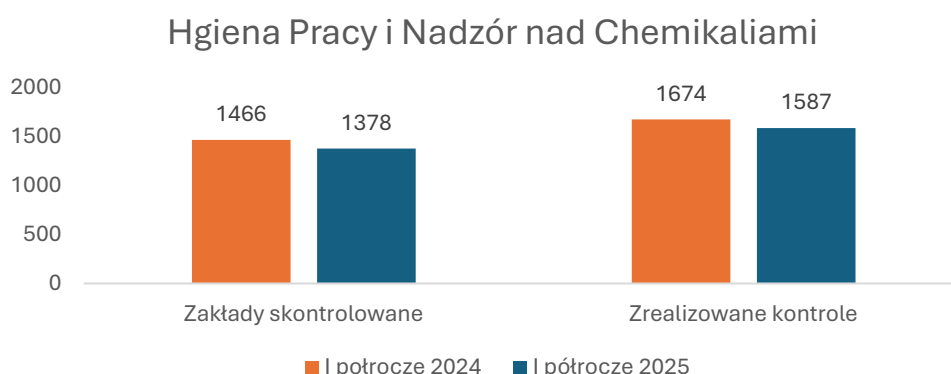
W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w I półroczu 2024 roku nastąpiła znaczna poprawa dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii ucznia.

HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

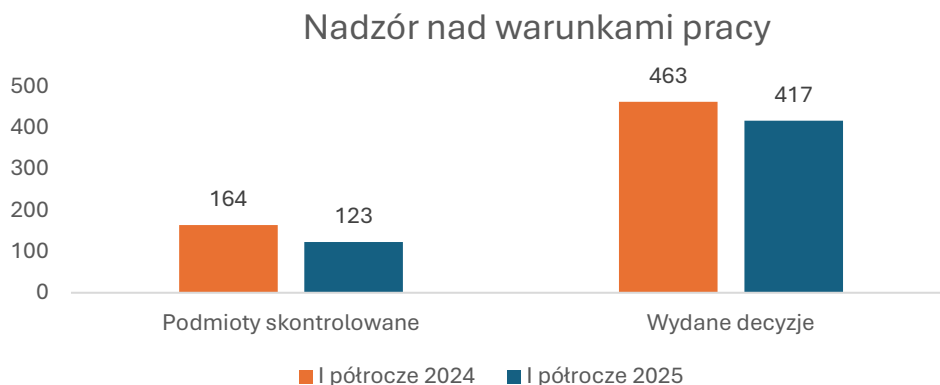
Oddział Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami realizuje zadania związane z nadzorem nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, produktami kosmetycznymi, prekursorami narkotyków, detergentami, środkami zastępczymi oraz zadania związane z nadzorem nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w celu zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników szkodliwych (chemicznych, fizycznych, biologicznych, psychofizycznych) na zdrowie zatrudnionych, szczególnie w aspekcie przeciwdziałania powstawaniu chorób zawodowych.

Oddział realizuje również zadania związane z narażeniem pracowników zatrudnionych w zakładach województwa lubelskiego na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy oraz prowadzi postępowania administracyjne wg właściwości.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami Państwowa Inspekcja Sanitarna w I półroczu 2025 r. przeprowadziła 1587 kontroli u 1378 pracodawców (w I półroczu 2024 r. – 1674 kontroli u 1466 pracodawców). Przeprowadzono mniejszą liczbę kontroli oraz skontrolowano około 100 zakładów pracy mniej. Nadzorem objętych zostało 18 % zewidencjonowanych podmiotów.

Wykres 40. Liczba skontrolowanych zakładów i zrealizowanych kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Wykres 41. Liczba podmiotów skontrolowanych oraz liczba wydanych decyzji w ramach nadzoru sanitarnego nad warunkami pracy w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.

Nadzór nad warunkami pracy

Nadzór nad zakładami pracy

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim w skontrolowanych badaniach środowiska zakładach pracy:

- W 58 zakładach stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (w I półroczu 2024 r. – w 77 zakładach).

Najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym w środowisku pracy był ponadnormatywny hałas (podobnie jak w latach ubiegłych).

Nieprawidłowości najczęściej stwierdzane:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,
- brak dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- brak aktualnych badań lekarskich pracowników,
- brak szkoleń BHP.

Działania administracyjne:

- Wydano 409 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 443).

Część decyzji dotyczyła wdrażania programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

Nadzór nad podmiotami leczniczymi

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim skontrolowano 65 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w ramach nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego w zakresie zagrożeń chemicznych i biologicznych:

- Uchybienia stwierdzono w 9 placówkach (w I półroczu 2024 r. – w 15 spośród 87 placówek)

Najczęstsze uchybienia:

- brak lub niewłaściwy stan pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich pracowników,
- brak aktualnej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych (grupa 3 i 4 zagrożenia),
- brak rejestru prac związanych z narażeniem biologicznym (grupa 3 i 4 zagrożenia).

Działania administracyjne:

- Wydano 8 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 20) w celu wyegzekwowania poprawy warunków pracy.

Działania profilaktyczne i edukacyjne

W ramach działań edukacyjnych i profilaktycznych:

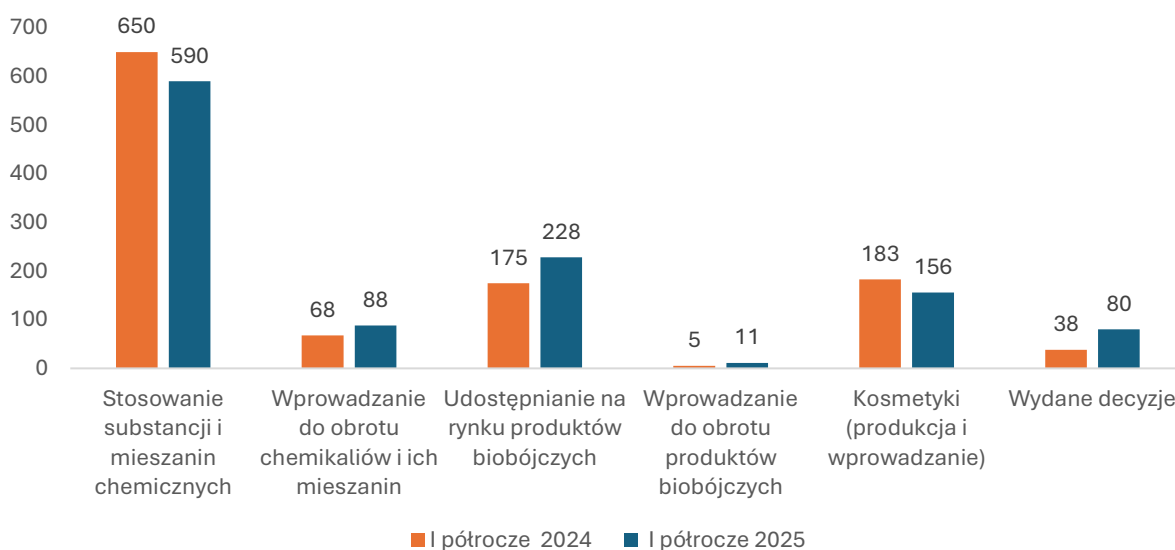
- Udzielano porad i przekazano informacje w zakresie wywiązywania się pracodawców z obowiązków wynikających z art. 23c ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, w tym informowano o zagrożeniach związanych z narażeniem na radon w pomieszczeniach pracy,
- Przekazano materiały edukacyjne opracowane przez Główny Inspektorat Sanitarny (GIS)
- Udzielano informacji na temat:
 - narażenia na radon w pomieszczeniach pracy i związanych z tym zagrożeń dla zdrowia,
 - znaczenia przeprowadzenia pomiarów radonu,
 - dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu.

W ramach upowszechniania specjalistycznej wiedzy o zagrożeniach występujących w środowisku pracy, podczas bieżących kontroli sanitarnych prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zagadnień, dotyczących bezpiecznych warunków pracy.

Nadzór nad chemikaliami i ich mieszaninami

W I półroczu 2025 r. w województwie lubelskim prowadzono nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi oraz kosmetykami. Nadzór nad chemikaliami w I półroczu 2025 r. obejmował łącznie 1 073 kontrole. Celem tych działań było zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników i konsumentów oraz eliminowanie z rynku produktów niespełniających wymogów prawnych.

Nadzór nad chemikaliami i ich mieszaninami

Wykres 42. Liczba przeprowadzonych kontroli i wydanych decyzji w ramach nadzoru sanitarnego nad chemikaliami i ich mieszaninami w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W ramach kontroli nad stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych przeprowadzono 590 kontroli (dla porównania: w I półroczu 2024 r. – 650). W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 30 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 25).

W zakresie oceny prawidłowości wprowadzania chemikaliów do obrotu – przeprowadzono 88 kontroli (wobec 68 w I półroczu 2024 r.), wydając 14 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 5).

Najczęściej stwierdzane uchybienia dotyczyły:

- nieprawidłowej klasyfikacji mieszanin chemicznych,
- niezgodnego z przepisami oznakowania etykiet,
- nieprawidłowych kart charakterystyki,
- wprowadzania do obrotu oraz stosowania mieszanin objętych ograniczeniami rozporządzenia REACH (załącznika XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ze zm.),
- reklamy substancji stwarzających zagrożenie niezgodnej z rozporządzeniem CLP (art. 48 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. ze zm.).

Produkty biobójcze

Nadzorem objęto podmioty wprowadzające do obrotu i udostępniające na rynku produkty biobójcze. W I półroczu 2025 r. przeprowadzono 228 kontroli w zakresie udostępniania na rynku (w 2024 r. – 175) oraz 11 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu (w I półroczu 2024 r. – 5). W wyniku działań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydano 17 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 5), głównie w związku z:

- brakiem pozwolenia na obrót,
- udostępnianiem produktów po upływie daty ważności,
- sprzedażą produktów przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych – użytkownikom powszechnym.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Nadzorem objęto podmioty odpowiedzialne, wytwórców oraz dystrybutorów zajmujących się produkcją i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych.

Przeprowadzono łącznie 156 kontroli (17 kontroli podmiotów odpowiedzialnych (w I półroczu 2024 r. – 30), 5 kontroli u wytwórców (w I półroczu 2024 r. – 6), oraz dystrybutorów 134 kontrole (w I półroczu 2024 r. – 147)

Łącznie wydano 19 decyzji administracyjnych (w I półroczu 2024 r. – 18) dotyczących wycofania z rynku lub wstrzymania udostępniania z uwagi na m.in.:

- brak oznakowania w języku polskim,
- wprowadzenia do obrotu produktów po terminie minimalnej trwałości,
- niewłaściwie sporządzony raport bezpieczeństwa produktu.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 8 kar pieniężnych na łączną kwotę 23 800 zł (w 2024 r. – 10 kar na kwotę 23 600 zł).

Nadzór nad Środkami Zastępczymi i NSP

Państwowa Inspekcja Sanitarna, w ramach działań na rzecz ochrony zdrowia publicznego i przeciwdziałania narkomanii, nadzoruje przestrzeganie przepisów zakazujących wytwarzania, przewozu oraz wprowadzania do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (NSP).

Na podstawie zawartego porozumienia na szczeblu wojewódzkim Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zadania te realizuje we współpracy z:

- Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie,
- Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Lublinie,
- Prokuratorem Okręgowym w Lublinie,
- Prokuratorem Okręgowym w Zamościu,
- Komendantem Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie,
- Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym w Lublinie.

Wspólne działania mają na celu przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia publicznego i szkodom społecznym, jakie powoduje obecność na nielegalnym rynku nowych narkotyków - środków zastępczych i NSP.

Na terenie województwa lubelskiego nie funkcjonują punkty stacjonarne oferujące środki zastępcze.

W I półroczu 2025 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 2 kontrole (w analogicznym okresie 2024 r. – 4 kontrole) w związku z podejrzeniem wytwarzania i wprowadzania do obrotu tego typu produktów.

W omawianym okresie wyegzekwowano kary pieniężne w łącznej wysokości 2 400 zł (na podstawie art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

Do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r. nie wpłynęły materiały od organów ścigania, nie prowadzono również postępowań administracyjnych dotyczących zakazu wytwarzania lub obrotu środkami zastępczymi.

Epidemiologia zatruć środkami zastępczymi i NSP

Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, we współpracy z podmiotami leczniczymi i Państwowymi Powiatowymi Inspektorami Sanitarnymi, prowadzi stały monitoring zatruć środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP).

W I półroczu 2025 r. odnotowano 49 przypadków zatruć lub podejrzeń zatruć (dla porównania: w I półroczu 2024 r. – 7 przypadków).

Zatrucia w powiatach:

- powiat bialski – 11,
- powiat kraśnicki – 1,
- powiat lubartowski – 1,
- powiat lubelski (ziemski i m. Lublin) – 31,
- powiat puławski – 3,
- powiat rycki – 1,
- powiat świdnicki – 1.

W pozostałych powiatach nie odnotowano przypadków zatruć.

Struktura według płci:

- 38 mężczyzn (w I półroczu 2024 r. – 3)
- 1 kobieta. (w I półroczu 2024 r. – 4)

Struktura wiekowa:

poniżej 16 lat – 2 przypadki,
 16–18 lat – 12 przypadków,
 19–24 lata – 17 przypadków,
 25–29 lat – 2 przypadki,
 30–39 lat – 9 przypadków,
 ≥ 40 lat – 7 przypadków.

W I półroczu 2025 r., podobnie jak w roku 2024, nie zarejestrowano żadnych zgonów spowodowanych zażyciem środków zastępczych i/lub NSP.

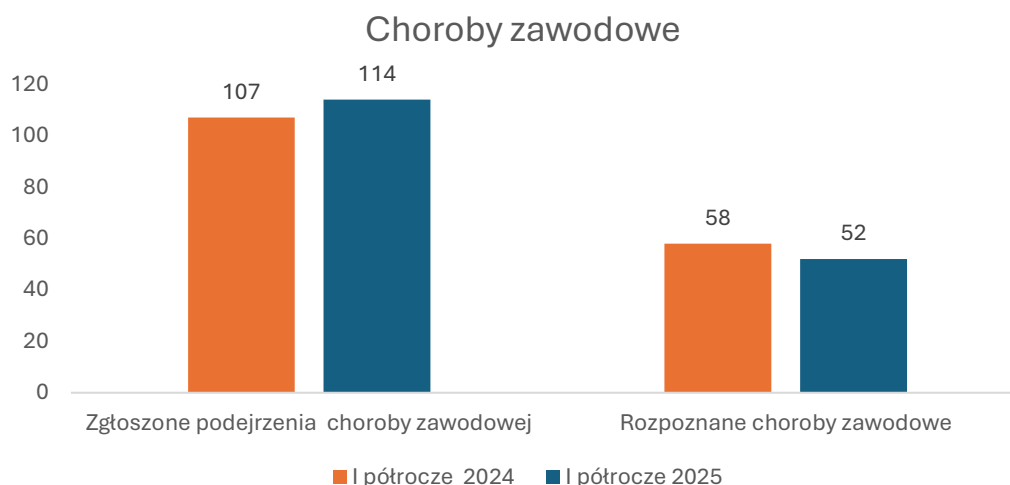
Choroby zawodowe

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, realizując zadania, dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy, prowadziły również postępowania administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych.

W I półroczu 2025 r. do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubelskim wpłynęło 114 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej (w analogicznym okresie 2024 r. – 107).

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych wydano:

- 51 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (w I półroczu 2024 r. – 60)
- 49 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w I półroczu 2024 r. – 47)
- 48 kart stwierdzeń chorób zawodowych (w I półroczu 2024 r. – 58).

Wykres 43. Liczba zgłoszonych podejrzeń i rozpoznanych chorób zawodowych w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.

Najczęściej rozpoznawane choroby zawodowe w I półroczu 2025 r. to:

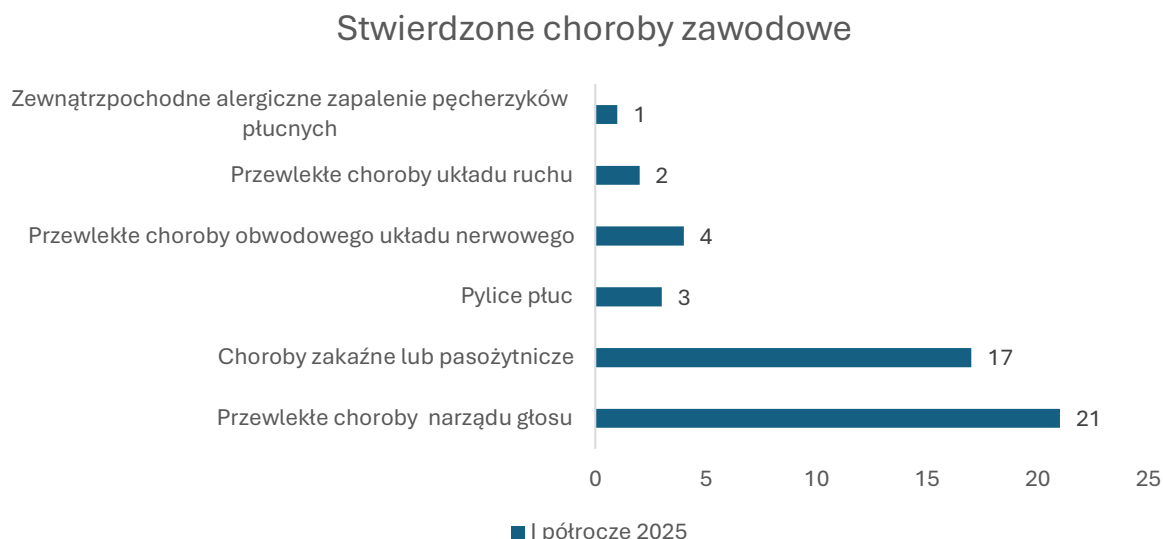
- przewlekłe choroby narządu głosu – 21 przypadków,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze – 17 przypadków (w tym: 13 boreliozy, 2 COVID-19, 1 odkleszczowe zapalenie mózgu, 1 gruźlica),
- pylice płuc – 3 przypadki,
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego związane ze sposobem wykonywania pracy – 4 przypadki,
- przewlekłe choroby układu ruchu związane ze sposobem wykonywania pracy – 2 przypadki,
- zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych – 1 przypadek.

Łącznie w I półroczu 2025 r. stwierdzono 52 choroby zawodowe, co oznacza spadek w stosunku do tego samego okresu 2024 r., kiedy odnotowano 58 przypadków.

- Choroby narządu głosu – liczba wzrosła blisko dwukrotnie: z 11 w I półroczu 2024 r. do 21 w 2025 r. co może być wynikiem większej świadomości grupy zawodowej nauczycieli oraz lepszej diagnostyki w tym kierunku

- Choroby zakaźne i pasożytnicze – zauważalny spadek: z 30 przypadków w I półroczu 2024 r. do 17 w 2025 r.

Wykres 44. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej diagnozowanymi chorobami zawodowymi pozostają:

- choroby zakaźne i pasożytnicze (poz. 26 wykazu chorób zawodowych)
- choroby narządu głosu (poz. 15 wykazu chorób zawodowych).

W 2025 r. odnotowano wyraźny spadek liczby przypadków z grupy chorób zakaźnych (o ok. połowę), przy jednoczesnym podwojeniu zachorowań na choroby narządu głosu. Zjawisko to wymaga dalszej analizy, aby określić, na ile skuteczne są działania profilaktyczne prowadzone przez pracodawców i programy zdrowotne skierowane do poszczególnych grup zawodowych.

Podsumowanie

W wyniku działalności kontrolnej pionu higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami w I półroczu 2025 r. przeprowadzono 1587 kontroli (w I półroczu 2024 r. – 1674 kontrole). Konsekwencją przeprowadzonych działań kontrolnych było wydanie 409 decyzji administracyjnych w związku z naruszeniem przepisów higieniczno-sanitarnych (w I półroczu 2024 r. – 443 decyzje). Największy odsetek uchybień w skontrolowanych zakładach pracy stanowił brak badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 58 skontrolowanych zakładach pracy (w I półroczu 2024 r. przekroczenia stwierdzono w 77 zakładach pracy). Następuje poprawa warunków pracy w zakładach pracy, w tym ograniczono narażenie pracowników na występujące w przekroczeniach szkodliwe czynniki w środowisku pracy.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował również nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami (przeprowadzono 590 kontroli podmiotów stosujących substancje i mieszaniny chemiczne oraz 88 kontroli podmiotów wprowadzających substancje i mieszaniny chemiczne), nadzór nad produktami biobójczymi (przeprowadzono 228 kontroli udostępniających na rynku produkty

biobójcze i 11 kontroli wprowadzających do obrotu produkty biobójcze) oraz nadzór nad produktami kosmetycznymi (przeprowadzono 17 kontroli osób odpowiedzialnych, 5 kontroli u wytwórców i 134 kontrole dystrybutorów). Stale monitorowane jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wprowadzanie i udostępnianie na rynku szeroko pojętych chemikaliów celem zapewnienia bezpieczeństwa wprowadzanych na rynek produktów.

Ogólna liczba stwierdzonych chorób zawodowych w kwestii wydanych kart stwierdzeń chorób zawodowych w I półroczu 2025 roku wynosiła 52 przypadki, czyli wykazała spadek w odniesieniu do I półrocza 2024 roku (58 wydanych kart).

Porównując liczbę stwierdzonych chorób zawodowych w grupie chorób zakaźnych i pasożytniczych w I półroczu 2025 r. z I półroczem ubiegłego roku widoczny jest spadek stwierdzanych chorób zawodowych z 30 przypadków do 17 przypadków. Wpływ na to miało zakończenie pandemii a tym samym nastąpił spadek stwierdzonych chorób zawodowych u personelu medycznego.

W I półroczu 2025 r. choroby narządu głosu wykazały znaczący wzrost w stosunku do I półrocza ubiegłego roku i dodatkowo osiągnęły wyższy wynik niż choroby zakaźne i pasożytnicze.

W porównaniu z I półroczem 2024 r. liczba odnotowanych zatruc/podejrzeń zatruc środkami zastępczymi w I półroczu 2025 r. wzrosła (z 7 przypadków w I półroczu 2024 roku do 49 przypadków w I półroczu 2025 roku), co jest spowodowane lepszą współpracą z podmiotami leczniczymi.

W I półroczu 2025 roku stwierdzono podejrzenie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną u 38 mężczyzn i 11 kobiet. Zgłoszenia odnotowano na terenie powiatu bialskiego (11 przypadków), powiatu kraśnickiego (1 przypadek), powiatu lubartowskiego (1 przypadek), powiatu lubelskiego (31 przypadków), powiatu puławskiego (3 przypadki), powiatu ryckiego (1 przypadek) oraz powiatu świdnickiego (1 przypadek).

W przypadku podziału na wiek: 2 przypadki zatruc dotyczyły osób poniżej 16 roku życia, 12 przypadków odnotowano w przedziale wiekowym 16 – 18 lat. Odnotowano 17 przypadków w przedziale wiekowym 19 – 24 lat, 2 przypadki dotyczyły osób w przedziale wiekowym 25 – 29 lat, odnotowano 9 przypadków w przedziale wiekowym 30 – 39 lat, natomiast 7 przypadków dotyczyło osób powyżej 40 roku życia.

HIGIENA RADIACYJNA

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego sprawuje bieżący nadzór nad bezpieczeństwem pracy oraz ochrona zdrowia pacjenta w zakresie narażenia na promieniowanie jonizujące oraz pole elektromagnetyczne, w szczególności:

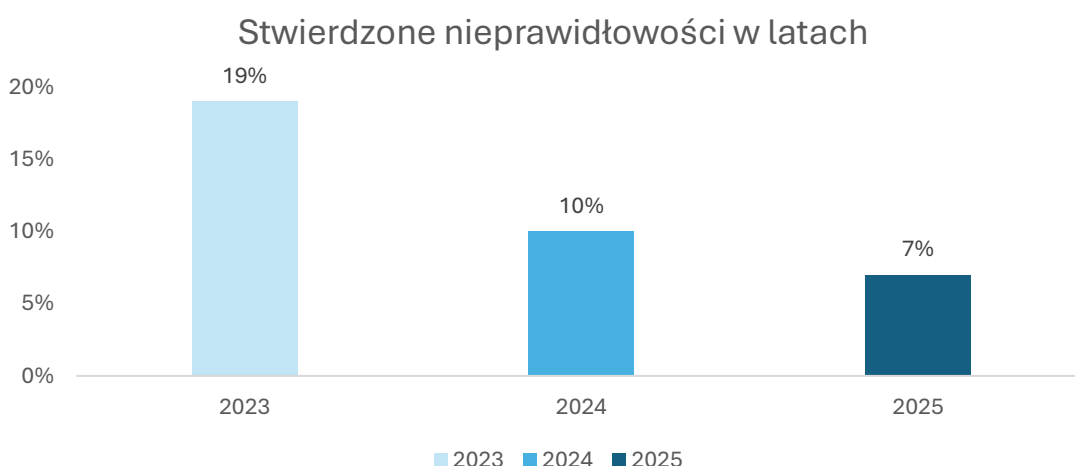
- kontrola użytkowników urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące do celów medycznych,
- wydawanie zezwoleń na uruchamianie pracowni rentgenowskich i uruchamianie i stosowanie aparatów rentgenowskich do celów medycznych,
- wydawanie zgody na prowadzenie działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące w celach medycznych,
- działania nadzorcze w zakresie ochrony zdrowia przed promieniowaniem elektromagnetycznym w tym analiza sprawozdań z pomiarów pól, elektromagnetycznych wokół stacji bazowych telefonii komórkowej,
- realizacja zadań informacyjnych i nadzorczych wynikających z Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.

W I półroczu 2025 r nadzorem objęto 802 podmioty lecznicze, w których funkcjonują 1 483 pracownie rtg w których stosowanych jest 1 812 aparatów rtg.

Kontrola użytkowników urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące do celów medycznych

W I półroczu 2025 r. w zakresie ochrony radiologicznej:

- Skontrolowano 129 podmiotów
- Wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Wykres 45. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ochrony radiacyjnej w woj. lubelskim w latach 2023, 2024, 2025 r.

Nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- nieprawidłowości w projektach osłon,
- braków w dokumentacji programu zapewnienia jakości,
- niewywiązywania się z obowiązku szkoleń z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta,
- braku przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
- braku objęcia pracowników kontrolą dozymetryczną,
- Nie wydano decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, co stanowi pozytywny sygnał w porównaniu do lat poprzednich.

Zezwolenia na uruchamianie pracowni rentgenowskich i stosowanie aparatów RTG

W I półroczu 2025 r. Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał w formie decyzji administracyjnych:

- 43 zezwolenia na uruchomienie medycznych pracowni rentgenowskich
- 71 zezwoleń na stosowanie i/lub uruchomienie aparatów rentgenowskich do celów medycznych, co stanowi poziom zbliżony do analogicznego okresu w 2024 roku.

W ramach postępowań administracyjnych przeanalizowano 68 projektów osłon stałych dotyczących nowo powstających lub modernizowanych pracowni rentgenowskich.

Na wnioski podmiotów lub z urzędu, Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał:

- 151 decyzji wygaszających zezwolenia na funkcjonowanie pracowni lub stosowanie aparatów RTG
- 27 decyzji zmieniających zakres wcześniej wydanych zezwoleń – również na poziomie zbliżonym do I półrocza 2024 r.

Wydano 13 decyzji zezwalających na prowadzenie działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące w celach medycznych, obejmujących zakres rentgenodiagnostyki oraz radiologii zabiegowej.

Nadzór nad promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM)

W I półroczu 2025 r. w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym (zakres częstotliwości 0–300 GHz), do WSSE w Lublinie wpłynęło:

- 436 pism informujących o zmianie konfiguracji lub parametrów instalacji działających stacji bazowych telefonii komórkowej
- 35 zgłoszeń dotyczących nowych instalacji SBTk
- 19 pism dotyczących zakończenia działalności stacji.

Przeanalizowano 204 sprawozdania z pomiarów PEM wokół stacji bazowych, wykonanych przez akredytowane laboratoria na zlecenie operatorów – nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania.

Realizacja Krajowego Planu Działania w zakresie narażenia na radon

W ramach realizacji „Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon” kontynuowano:

- udzielanie porad i informacji dotyczących narażenia na radon w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy,
- prowadzono kontrole w zakresie realizacji obowiązków pracodawców wynikających z art. 23c ustawy Prawo atomowe – w szczególności w miejscach pracy na poziomie parteru lub piwnicy zlokalizowanych na tzw. terenach radonowych, gdzie stężenia mogą przekraczać poziom odniesienia.

W I półroczu 2025 r. Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 8 decyzji nakazujących wyłączenie z użytkowania sal lekcyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych jako pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi – do czasu wdrożenia działań prowadzących do obniżenia średniorocznego stężenia radonu poniżej 300 Bq/m³.

W 2024 r. wydano 2 decyzje o wyłączeniu pomieszczeń z użytkowania.

Podsumowanie

Stan ochrony przed promieniowaniem w województwie lubelskim w I półroczu 2025 r. w zakresie kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy ocenić jako dobry.

Notowana jest systematyczna poprawa w zakresie ochrony radiologicznej w podmiotach nadzorowanych – nieprawidłowości stwierdzono jedynie w 7% skontrolowanych podmiotów, podczas gdy w analogicznym okresie 2024 r. było to około w 10%, a w 2023 r. w 19%.

W wyniku trwającej kampanii informacyjnej wzrasta świadomość pracodawców i pracowników na temat zagrożeń związanych z radonem dotycząca konieczności wykonywania pomiarów stężenia radonu i działań optymalizacyjnych.

NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej z zakresu zdrowia publicznego należy eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej na każdym etapie procesu inwestycyjnego, począwszy od etapu planowania przestrzennego oraz projektowania architektoniczno-budowlanego i technicznego, poprzez realizację i dopuszczenie do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy m. in.: opiniowanie i uzgadnianie w zakresie wymagań higieniczno – zdrowotnych:

- decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- planów ogólnych gmin,
- planów zagospodarowania przestrzennego,
- dokumentów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko,
- dokumentacji projektowej,
- wniosków w sprawie udzielania zgody na odstępstwa od warunków technicznych oraz ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- wydawanie opinii o spełnieniu wymagań fachowych i sanitarnych na podstawie przepisów szczególnych.

Sprawując nadzór zapobiegawczy w procesie inwestycyjnym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z obszaru województwa lubelskiego w I półroczu 2025 r. dokonały i wydały:

- 682 postanowienia dotyczące uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy,
- 77 postanowień dotyczących uzgodnienia decyzji o lokalizacji celu publicznego,
- 9 opinii dotyczących uzgodnień planów ogólnych gmin,
- 16 opinii dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin,
- 331 opinii w sprawie przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- 356 opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 33 opinie na etapie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć,
- 79 uzgodnień dokumentacji projektowych obiektów budowlanych,
- 68 zatwierdzeń projektów i opisów osłon stałych dla pracowni i gabinetów rentgenowskich,
- 28 decyzji, 7 postanowień, 3 opinie oraz 9 stanowisk w formie pisma związanych z wydaniem odstępstw – w przypadku obiektów nowych oraz przy zmianie sposobu użytkowania obiektów „istniejących” w ramach odstępstw od warunków technicznych oraz ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 352 kontrole obiektów na etapie m.in. dopuszczenia do użytkowania, wydawania innych opinii w zakresie higieniczno – sanitarnym,
- 228 opinii na etapie dopuszczenia do użytkowania w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane,
- 69 opinii higieniczno-sanitarnych dla nowo otwieranych obiektów m.in. gastronomicznych (restauracje, lokale gastronomiczne), fryzjersko-kosmetycznych, przedszkoli, aptek, hoteli w oparciu o art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 14 decyzji dla żłobków na podstawie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat,
- 1 opinię dla obiektów pływających w trybie ustawy o żegludze śródlądowej.

Podsumowanie

Z analizy oceny bezpieczeństwa stanu sanitarnego województwa lubelskiego za I półrocze 2025 r. wynika, że liczba wszystkich przeprowadzonych kontroli przez organy PIS utrzymuje się na poziomie zbliżonym do roku 2024. Zauważono tendencję spadkową, co do liczby wydanych opinii i decyzji o spełnieniu wymagań higienicznych i zdrowotnych tj. w oparciu o art. 3 pkt. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

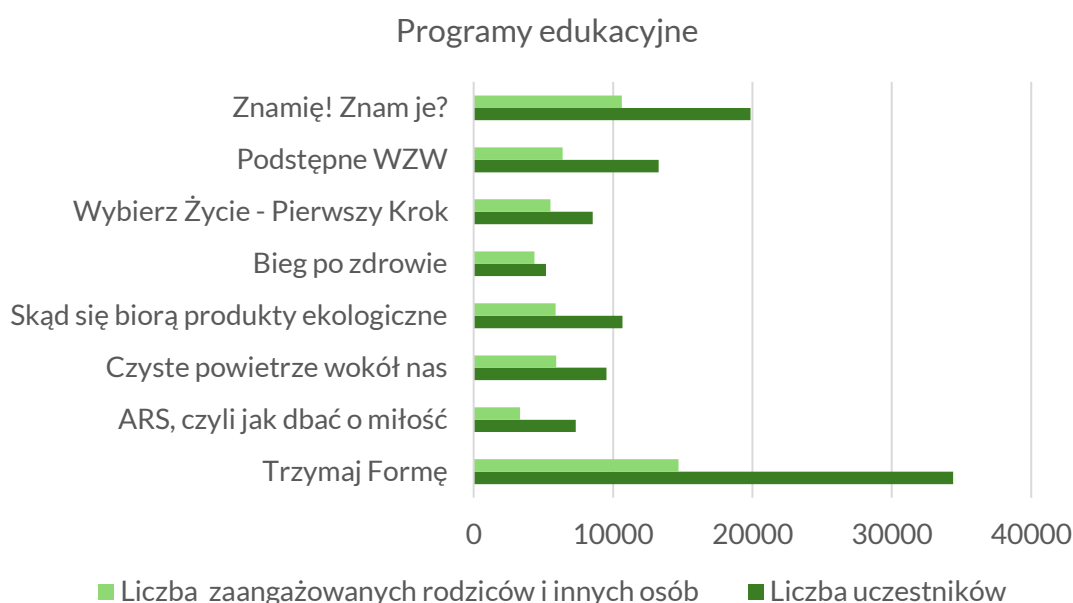
Natomiast odnotowano wzrost wydawanych uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego wydawanych w formie postanowienia, co związane jest ze zmianą przepisów w tym zakresie.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W ramach realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Oddział Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej prowadzi działalność informacyjno-edukacyjną oraz oświatowo-zdrowotną. Celem działań jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, a także wspieranie społeczności i instytucji lokalnych w działaniach na rzecz zdrowia publicznego.

W zakresie promocji zdrowia i profilaktyki w I półroczu 2025 r. w woj. lubelskim realizowano:

Realizacja programów edukacyjnych

Wykres 46. Zasięgi programów edukacyjnych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.

- Program edukacyjny „Trzymaj Formę!” miał na celu kształtowanie zachowań prozdrowotnych młodzieży szkolnej oraz rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia, zbilansowanej diety i edukacji konsumenckiej. Podczas realizacji XVIII edycji edukacją programową objęto 34 408 uczniów w 484 szkołach podstawowych. W działania programowe udało się zaangażować 14 698 rodziców, którzy wspomagali nauczycieli w realizacji programu. W ramach programu „Trzymaj Formę!” realizowano XIII edycję Konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia. Do etapu ogólnopolskiego z terenu województwa lubelskiego zakwalifikowały się dwie uczennice z Zespołu Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Hańsku w powiecie włodawskim, jedna z nich zajęła II miejsce w etapie ogólnopolskim co jest dużym osiągnięciem, gdyż ogółem do konkursu przystąpiło 9725 uczniów z 1076 szkół w całej Polsce.
- Program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?” miał na celu zmniejszenie ryzyka utraty zdrowia lub życia w wyniku używania substancji psychoaktywnych. W województwie lubelskim program realizowano w 93 szkołach ponadpodstawowych. Programem objęto 7 090 uczniów, 222 innych odbiorców oraz 3 328 rodziców. Program cieszył się powodzeniem,

co było istotne ze względu na dość swobodne i lekkomyślne stosowanie używek w naszym społeczeństwie. W ramach programu przeprowadzono narady, szkolenia dla dyrektorów i koordynatorów szkolnych.

- Program „Czyste powietrze wokół nas” dotyczący edukacji antytytoniowej skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów. Program realizowany był w 15 powiatach w 320 przedszkolach wśród 9 533 dzieci, 5 466 rodziców i 448 innych osób, biorąc pod uwagę inne osoby, łączna liczba odbiorców wyniosła 15 467.
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne” to program edukacyjny adresowany do dzieci w wieku 5 – 6 lat oraz ich rodziców. Realizacja programu miała na celu zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród najmłodszych. W V edycji programu udział wzięło 10 671 dzieci z 334 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach. W realizację programu aktywnie włączyło się 5873 rodziców, którzy uczestniczyli we wzmocnieniu przekazywanych treści, poprzez pokazy żywności, komponowanie posiłków z produktów ekologicznych wycieczki do gospodarstw rolnych.
- Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie” adresowany był do dzieci IV klas szkół podstawowych. Głównym celem było opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia. W województwie lubelskim program realizowało 240 szkół podstawowych wśród 5 193 uczniów i 3 802 rodziców oraz 561 innych odbiorców. Program uzupełniono o działania takie jak: konkursy, ekspozycje prac plastycznych, spektakle teatralne, rozgrywki sportowe, rajdy rowerowe, gry planszowe, hasła zniechęcające do palenia, wywiady z osobami, które rzuciły palenie, emisje filmów.
- Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” dotyczył tematyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), podniesienia poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy, zachęcał młodzież do inspirowania rodziców by dbali o własne zdrowie. Program realizowało 8 548 uczniów, 5 502 rodziców i opiekunów w 137 szkołach ponadpodstawowych. Głównymi formami jego realizacji były prelekcje i pogadanki oraz spotkania ze specjalistami.
- Program edukacyjny „Podstępne WZW” adresowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem było upowszechnienie zasad profilaktyki wirusowych zapaleń wątroby typu A, B i C. W województwie lubelskim program przeprowadzono w 157 szkołach średnich dla 13 278 uczniów oraz 6 392 rodziców. W ramach edukacji programowej organizowano prelekcje, pogadanki i prezentacje, formy wizualne oraz konkursy tematyczne.
- Program edukacyjny „Znamie! Znam je?” był skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych i miał na celu upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka, poznanie czynników ryzyka i znaczenia zasad ochrony przed słońcem. W województwie lubelskim program realizowały 173 szkoły ponadpodstawowe wśród 19 866 uczniów oraz 10 636 rodziców. Przeprowadzano pogadanki, prezentacje, które cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem uczniów.
- Ogólnopolski konkurs „Zroluj Zdrowie – siła wyborów” został zorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny pod honorowym patronatem Marszałka Sejmu. Polegał na nagraniu i zmontowaniu rolki na media społecznościowe promującej efekty zdrowego stylu życia. W województwie lubelskim na konkurs wpłynęło 20 prac konkursowych wykonanych przez 88 uczniów pracujących w grupach. Zgodnie z regulaminem do etapu krajowego zakwalifikowano 2 najlepsze prace.

Realizacja działań nieprogramowych

- Akcja „Bezpieczny i Zdrowy Wypoczynek Zimowy 2025” skierowana była do organizatorów, opiekunów wypoczynku, dzieci, osób dorosłych oraz społeczności lokalnych. Podczas akcji działaniami objęto 436 organizatorów i opiekunów, 6 826 dzieci i młodzieży oraz 1 756 innych odbiorców.
- W ramach działań rozesłano pisma do dyrektorów placówek nauczania i wychowania oraz organizatorów wypoczynku, mające na celu zainicjowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w celu podniesienia bezpieczeństwa oraz stworzenia optymalnych warunków wypoczynku. Przeprowadzono 7 narad, 70 instruktaży i porad, 125 prelekcji i pogadanek, 23 pokazy i ćwiczenia, 11 konkursów, wykonano 72 ekspozycje wizualne. Rozdysponowano 9 436 sztuk materiałów edukacyjnych w tym ulotki, broszury, kolorowanki. Na stronach internetowych zamieszczono 13 informacji, które dotarły do około 2 130 internautów oraz 178 postów na profilu społecznościowym Facebook, które swoim zasięgiem objęły około 14 253 odbiorców.
- „Światowy Dzień Zdrowia” był obchodzony pod hasłem „Zdrowe początki, pełna nadzieja na przyszłość”, zaś tematem przewodnim było zdrowie matki i noworodka. Organizując działania wysłano pisma informacyjne do podmiotów medycznych, przeprowadzono 123 prelekcje dla 2 236 osób, udzielono 10 instruktaży i 467 porad dla 639 osób, zorganizowano 26 stoisk informacyjnych dla blisko 4 000 osób, 44 ekspozycje wizualne dla 4 487 odbiorców. W mediach społecznościowych pojawiło się 46 postów, dla około 27 894 odbiorców, na stronach internetowych pojawiło się 12 publikacji dla 1 160 odbiorców. Rozdysponowano 5 298 sztuk materiałów edukacyjnych.
- Europejski Tydzień Szczepień obchodzono w dniach 27 kwietnia – 3 maja. Podczas podjętych działań wystosowano pisma i apele do placówek nauczania, udzielono 191 porad 402 osobom, przeprowadzono 24 pogadanki i prelekcje skierowane do 670 odbiorców. Zorganizowano 21 punktów edukacyjnych (2 491 odbiorców). Zorganizowano 72 wystawy i ekspozycje wizualne dla 17 217 odbiorców. W mediach społecznościowych udostępniono 141 postów skierowanych do 29 793 osób. Na stronach internetowych zamieszczono 24 informacje dla około 1 320 odbiorców. W mediach opublikowano 6 wywiadów i artykułów dla 3 765 odbiorców. Ogółem działania (w tym medialne) zostały skierowane do około 35 000 osób.
- W dniu 31 maja odbywały się obchody „Światowego Dnia bez Tytoniu”. Działania były skierowane do około 20 000 osób, między innymi w formie 99 prelekcji i pogadanek, 289 porad w ramach 15 punktów informacyjno-edukacyjnych. Zorganizowano 48 ekspozycji wizualnych i 1 konkurs. Za pośrednictwem profilu Facebook zamieszczono 85 postów, na stronach internetowych 17 informacji oraz 115 informacji prasowych.
- Działania edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień w obszarze alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych realizowano poprzez zorganizowanie 28 stoisk i akcji profilaktycznych, przeprowadzenie 481 porad i rozmów, 715 pogadanek, prelekcji i wykładów, 8 szkoleń, 95 ekspozycji wizualnych. Łączna liczba odbiorców tych działań to ponad 24 000 osób. W mediach społecznościowych i na stronach www zamieszczono 100 informacji, a ich odbiorców szacuje się na 29 834 osób.
- Realizowano miesięczny monitoring przestrzegania zakazu palenia w placówkach służby zdrowia, nauczania i wychowania, zakładach pracy i zakładach gastronomicznych. Przeprowadzono kontrole w 6 377 obiektach, w ramach przestrzegania zapisów Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- W ramach realizacji zadań Krajowego Programu Zapobiegania HIV i Zwalczania AIDS prowadzono działania w mediach społecznościowych skierowane do 11 369 odbiorców, a także działania edukacyjne w środowiskach lokalnych. Przeprowadzono 196 prelekcji,

zorganizowano 24 stoiska z informacją i ulotkami, 68 ekspozycji wizualnych, 11 porad, udzielono 634 porad, a działania ogółem były skierowane do ponad 11 800 osób.

W dniu 7 kwietnia 2025r. Główny Inspektorat Sanitarny zainicjował Dni Otwarte Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w które zaangażowały się wszystkie instytucje PIS. Na terenie województwa lubelskiego działaniami objęto ponad 10 000 osób.

Podsumowanie

Zasięg części realizowanych programów edukacyjnych w placówkach nauczania z roku na rok ulega stopniowemu ograniczaniu, głównie ze względu na brak oprzyrządowania w formie materiałów drukowanych.

Zainteresowaniem szkół cieszą się programy:

„Trzymaj Formę!”, który posiada pomoce dydaktyczne dla nauczycieli, „Znamie! Znam je?”, „Podstępne WZW”, „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” koordynowanymi przez Fundację „Gwiazda Nadziei” i jest bogato oprzyrządowany w broszury, ulotki, zakładki i poradniki.

Z aprobatą spotykają się prelekcje pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej np. z zakresu edukacji konsumenckiej, napojów energetycznych, papierosów elektronicznych, higieny, wiedzy na temat zapobiegania chorobom zakaźnym, skutkom siedzącego trybu życia i niezdrowego odżywiania.

Działania akcyjne realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w województwie lubelskim w I półroczu 2025 roku miały zasięg podobny jak w latach ubiegłych. W środowisku lokalnym zainteresowanie akcjami o charakterze profilaktycznym jest bardzo duże.

Obszary wymagające szczególnych działań profilaktyki zdrowotnej:

- Zaufanie do szczepień ochronnych – narastająca niechęć do szczepień, wynikająca z wpływu środowisk antyszczepionkowych, braku dostępu do rzetelnych informacji oraz powszechnego poczucia niepewności i wahania.
- Zagrożenia uzależnieniami – szczególną uwagę należy poświęcić zjawisku sięgania przez młodzież po substancje psychoaktywne (narkotyki, alkohol, papierosy tradycyjne i elektroniczne), a także uzależnieniom behawioralnym. Coraz częstsze zjawiska takie jak nałogowe korzystanie z telefonów komórkowych, gier czy funkcjonowanie w oderwaniu od rzeczywistości na rzecz świata wirtualnego mogą prowadzić do zaburzeń psychospołecznych i zdrowotnych, pogłębiając skalę problemów w przyszłości.

Obszary te wymagają współpracy z instytucjami (poradnie, ośrodki zdrowia, samorządy lokalne), oraz specjalistami (psycholodzy, pracownicy ochrony zdrowia, terapeuci uzależnień).

ZINTEGROWANY SYSTEM BADAŃ LABORATORYJNYCH

Na terenie województwa lubelskiego badania laboratoryjne wykonywane są w laboratoriach Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych (ZSLB). System ten tworzy dziewięć laboratoriów:

- Dział Laboratoryjny WSSE w Lublinie, który jest również koordynatorem działań
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Białej Podlaskiej
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Janowie Lubelskim
- Dział Laboratoryjny PSSE w Lublinie
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Zamościu
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Hrubieszowie
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Puławach
- Oddział Laboratoryjny PSSE w Radzynie Podlaskim.

Szczegółowy zakres działalności laboratoriów dostępny jest na stronach internetowych poszczególnych PSSE i WSSE.

Laboratoria pracujące w ZSLB posiadają wdrożony system zarządzania zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 "Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących", który jest raz w roku oceniany zewnętrznie podczas auditu przeprowadzanego przez Polskie Centrum Akredytacji. Wszystkie laboratoria posiadają akredytację PCA tym samym potwierdzając kompetencje do wykonywania badań.

Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie wykonuje badania chemiczne, fizyko-chemiczne, mikrobiologiczne, bakteriologiczne, wirusologiczne, parazytologiczne, radiologiczne, organoleptyczne, pomiary fizyczne w środkach spożywczych, materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością, próbkach sanitarnych, wodzie do spożycia, wodzie na pływalniach i z kąpielisk, pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, w środowisku pracy i środowisku ogólnym oraz materiale biologicznym.

Posiada stały i elastyczny zakres akredytacji AB 379 dostępny na stronie internetowej PCA oraz WSSE w Lublinie.

Elastyczny zakres akredytacji umożliwia szybką reakcję na potrzeby klientów poprzez modyfikowanie lub włączanie do swojego zakresu akredytacji dodatkowych metod i procedur badawczych, nowych matryc czy parametrów, zmianę zakresu badawczego.

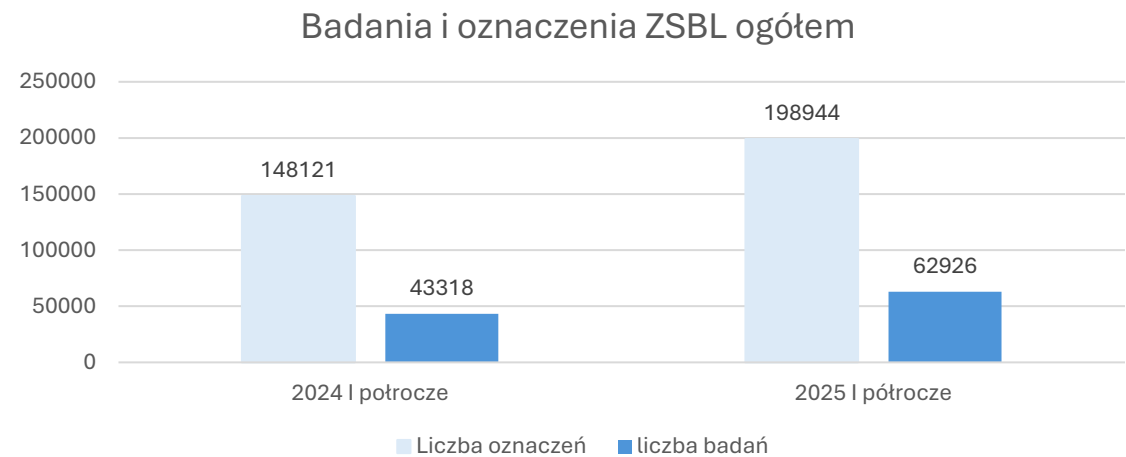
Zakres elastyczny obejmuje badania:

- mykotoksyny, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, MCPD i pochodne, metale, alergen
- oraz badania sensoryczne - cechy organoleptyczne w żywności
- metale w wodzie metodą ICP-MS
- lotne związki organiczne w powietrzu na stanowiskach pracy i w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi
- mikrobiologiczne żywności
- mikrobiologiczne żywności metodą real-time PCR
- wirusy, antygeny norowirusów, rota i adenowirusów w materiale klinicznym
- biologiczne wskaźniki skuteczności procesu sterylizacji - drobnoustroje wskaźnikowe.

W I półroczu 2025r. laboratoria województwa lubelskiego pracujące w Zintegrowanym Systemie Badań wykonały ogółem 62 926 badań w tym 198 944 oznaczeń.

Tabela 7. Zestawienie liczby badań i liczby oznaczeń w laboratoriach ZSBL

Laboratorium ZSBL	Liczba badań	Liczba oznaczeń
WSSE Lublin	18 082	63 552
PSSE Biała Podlaska	4 202	13 410
PSSE Chełm	2 939	9 897
PSSE Lublin	24 755	70 995
PSSE Janów Lubelski	2 646	7 502
PSSE Zamość	3 881	12 781
PSSE Hrubieszów	1 337	5 364
PSSE Puławy	3 280	10 132
PSSE Radzyń Podlaski	1 804	5 311
Razem	62 926	198 944

Wykres 47. Porównanie liczby badań i liczby oznaczeń ZSBL pomiędzy I półroczem w 2024 i 2025 r.

Podsumowanie

Dział Laboratoryjny WSSE w Lublinie w celu spełnienia wymagań klienta stale rozszerza zakres swojej działalności.

W I półroczu 2025r. liczba badań wykonanych przez laboratoria ZSBL uległa wzrostowi o 45 %, w tym liczba oznaczeń o 34% w stosunku do I półrocza 2024r.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Wskaźnik zapadalności na wybrane choroby zakaźne w Polsce oraz woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	17
Tabela 2. Wskaźnik zapadalności na WZW oraz inne nieokreślone w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	18
Tabela 3. Kontrole obiektów żywnościowo-żywnościowych w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	26
Tabela 4. Działania administracyjne dotyczące obiektów żywnościowo-żywnościowych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	26
Tabela 5. Mandaty karne dotyczące obiektów żywnościowo-żywnościowych z woj. lubelskiego w I półroczu 2025 i 2024 r.	26
Tabela 6 Realizacja pobierania próbek środków spożywczych materiałów do kontaktu z żywnością na terenie woj. lubelskiego w I półroczu 2025 roku.....	26
Tabela 7. Zestawienie liczby badań i liczby oznaczeń w laboratoriach ZSBL	71
Wykres 1. Liczba zachorowań na grypę i hospitalizacji z powodu grypy w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	7
Wykres 2. Zapadalność na grypę w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	8
Wykres 3. Wyniki badań w ramach programu SENTINEL w I półroczu 2025 r.	8
Wykres 4. Zachorowania wywołane wirusem SARS-CoV-2 w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	9
Wykres 5. Wskaźnik zapadalności na COVID-19 w woj. lubelskim i Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	9
Wykres 6. Zachorowania na krztusiec w woj. lubelskim - I półrocze w latach 2015-2024 r.	10
Wykres 7. Zachorowania na krztusiec w Polsce - I półrocze w latach 2015-2024 r.	10
Wykres 8. Wskaźnik zapadalności na krztusiec w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	11
Wykres 9. Zachorowania na RSV w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	11
Wykres 10. Wskaźnik zapadalności na RSV w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	12
Wykres 11. Wskaźnik zapadalności na legionelozę w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	12
Wykres 12. Zachorowania na boreliozę w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	13
Wykres 13. Wskaźnik zapadalności na boreliozę w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	13
Wykres 14. Zachorowania na KZM w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	14
Wykres 15. Wskaźnik zapadalności na KZM w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	14
Wykres 16. Nowo wykryte zakażenia HIV w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	15
Wykres 17. Wskaźnik zapadalności na HIV w woj. lubelskim i w Polsce w I półroczu 2024 i 2025 r.	15
Wykres 18. Wskaźnik zapadalności na odrę w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	17
Wykres 19. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	17
Wykres 20. Zachorowania na WZW oraz inne nieokreślone w Polsce i woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	18
Wykres 21. Zachorowania na gruźlicę w poszczególnych powiatach województwa lubelskiego w I półroczu 2024 i 2025 r.	20
Wykres 22. Liczba osób nie realizujących obowiązku szczepień ochronnych na terenie województwa lubelskiego w latach 2014-2024.....	24
Wykres 23. Obiekty żywnościowo-żywnościowe objęte nadzorem w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	25

Wykres 24. Nadzór sanitarny nad zakładami produkcyjnym z wyłączeniem produkcji pierwotnej w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	27
Wykres 25. Nadzór sanitarny nad zakładami obrotu żywnością w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	29
Wykres 26. Nadzór sanitarny nad zakładami żywienia otwartego w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	30
Wykres 27. Nadzór sanitarny nad zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	31
Wykres 28. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	34
Wykres 29. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	38
Wykres 30. Nadzór sanitarny nad szkołami i innymi placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz szkołami wyższymi w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	44
Wykres 31. Stan higieniczno-sanitarny i techniczny w skontrolowanych budynkach szkół i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkół wyższych w I półroczu 2025 r.	45
Wykres 32. Warunki do utrzymania higieny osobistej w skontrolowanych szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkołach wyższych w woj. lubelskim I półroczu 2025 r.	46
Wykres 33. Warunki do utrzymania higieny osobistej w skontrolowanych szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkołach wyższych w woj. lubelskim I półroczu 2025 r.	46
Wykres 34. Stan posiadania raportów z pomiarów natężenia oświetlenia w skontrolowanych budynkach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	48
Wykres 35. Wyniki pomiaru natężenia oświetlenia w szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	49
Wykres 36. Stan infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	50
Wykres 37. Stan infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	50
Wykres 39. Stan zapewnienia opieki zdrowotnej i stomatologicznej w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	51
Wykres 38. Stan zapewnienia opieki zdrowotnej i stomatologicznej w skontrolowanych szkołach w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	51
Wykres 40. Liczba skontrolowanych zakładów i zrealizowanych kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarny nad warunkami środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	53
Wykres 41. Liczba podmiotów skontrolowanych oraz liczba wydanych decyzji w ramach nadzoru sanitarnego nad warunkami pracy w woj. lubelskim w I półroczu 2025 i 2024 r.	54
Wykres 42. Liczba przeprowadzonych kontroli i wydanych decyzji w ramach nadzoru sanitarnego nad chemikaliami i ich mieszaninami w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	55
Wykres 43. Liczba zgłoszonych podejrzeń i rozpoznanych chorób zawodowych w woj. lubelskim w I półroczu 2024 i 2025 r.	58
Wykres 44. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	59
Wykres 45. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ochrony radiacyjnej w woj. lubelskim w latach 2023, 2024, 2025 r.	61
Wykres 46. Zasięgi programów edukacyjnych w woj. lubelskim w I półroczu 2025 r.	66
Wykres 47. Porównanie liczby badań i liczby oznaczeń ZSBL pomiędzy I półroczem w 2024 i 2025 r.	71

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

